

125

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDGAR ALLAN POE

NEMAIPOMENITA ÎNTÎMPLARE A UNUI ANUME HANS PFAAL

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

EDGAR ALLAN POE

NEMAIPOMENITA INTIMPLARE A UNUI ANUME HANS PFAAL

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
125

Traducere de: ION VINEA

Cuvînt înainte

— ...Voi adăuga că un oarecare Hans Pfaal din Rotterdam, suindu-se într-un balon umplut cu un gaz extras din azot, de 37 de ori mai ușor decît hidrogenul, a ajuns în Lună după 19 zile de drum. Această călătorie, ca și încercările de mai înainte au fost doar o închipuire, dar constituie opera unui scriitor popular din America, a unui geniu straniu și contemplativ. E vorba de Poe!

— Bravo lui Edgar Poe! exclamă adunarea electrizată de cuvîntarea președintelui ei.*

Toți cititorii au recunoscut, desigur, cuvîntarea ținută de Barbicane înaintea membrilor Gun-Clubului.

În numărul de față al colecției noastre, publicăm într-o versiune prescurtată această povestire a clasicului american. Ea a fost scrisă în 1835, adică cu 125 de ani înainte ca oamenii sovietici să fi aruncat în Lună fanionul patriei lor.

Desigur că, față de emoționantele evenimente cosmice ai căror martori sîntem cu toții, isprăvile lui Hans Pfaal ne par naive, în ciuda dramatismului lor. Totuși ele ne pot interesa și astăzi, pe de o parte prin faptul că exprimă încrederea că oamenii vor putea ajunge pe un alt corp ceresc, iar pe de altă parte pentru că, în comparație cu asemenea fantastice plăsmuiri ale scriitorilor din trecut, semnificația epocalelor victorii ale sputnicilor și ale lunnicilor ne apare și mai evidentă.

REDACȚIA

Coperta-desen: A. BUICULESCU

* Jules Verne: „De la pămînt la lună". Editura tineretului. 1958. pag. 21.

NEMAIPOMENITA ÎNTÎMPLARE A UNUI ANUME HANS PFAAL

După ultimele ştiri sosite de la Rotterdam, se pare că acest oraş se află, din punct de vedere filozofic, în prada unor fierberi foarte mari.

Într-adevăr, au avut loc în el unele întîmplări atît de neaşteptate şi atît de noi şi de nepotrivite cu opiniile preconcepute, încît nu mă pot îndoi că nu va trece multă vreme şi toată Europa va fi zguduită; întreaga fizică se va cutremura, iar raţiunea şi calculul astronomic se vor învrăjbi.

Se pare că în ziua de... a lunii... (nu-mi aduc bine aminte data exactă) o mulţime nenumărată se aduna în marea piaţă a Bursei din frumosul oraş Rotterdam.

Ziua era neobişnuit de caldă pentru acest anotimp; de-abia se simţea o slabă adiere de vînt, iar mulţimea, pe care o stropeau la răstimpuri răpăielile de scurtă durată ale ploii ce cădea din alba şi uriaşa grămădire a norilor răspîndiţi cu îmbelşugare pe albastra boltă a firmamentului, nu-şi pierdea cîtuşi de puţin voia bună.

Către amiază totuşi, o uşoară, dar destul de simţită frămîntare putea să fie văzută în rîndurile celor din faţă. A urmat vuietul stîrnit de zece mii de limbi. O clipă după aceea, zece mii de pipe căzură deodată din colţurile a zece mii de guri şi un strigăt, care nu poate fi asemuit cu nimic altceva decît cu urletul Niagarei, răsună îndelung, cu putere, cu furie, prin toată cetatea şi prin toate împrejurimile Rotterdamului.

În curînd, obîrşia acestui tărăboi se făcu îndeajuns de vădită.

Din spatele uriaşei grămădiri a uneia dintre acele mase de nori cu forme ascuţite — despre care am mai vorbit — se văzu, ivindu-se încet, într-o întinsă arie de spaţiu albastru, o ciudată arătare eterogenă, dar plăsmuită, pare-se, dintr-o substanţă solidă, cu o înfăţişare atît de neobişnuită şi de o alcătuire atît de năzdrăvană, încît nu putea fi în ruptul capului înţeleasă şi niciodată îndeajuns de admirată de mulţimea de tîrgoveţi zdraveni care se uitau la ea, de jos în sus, cu gura căscată.

Ce să fie oare?... Nimeni nu ştia. Nimeni nu-şi putea închipui. Nimeni, nici chiar primarul Mynheer Superbus Von Underduk, nu avea nici cel mai neînsemnat indiciu prin care să dezlege acest mister. Aşadar, nefiind nimic mai bun de făcut, fiecare dintre cei de faţă îşi potrivi cu grijă pipa in colţul gurii şi, fără a slăbi din ochi fenomenul, pufăi, făcu o pauză, se legănă într-o parte şi într-alta, mormăi

ceva cu tîlc, se mai legănă o dată, mai mormăi ceva, mai făcu o pauză și, în sfîrșit, pufăi din nou. Dar, între timp, obiectul unei atît de mari curiozități și pricina unui fum atît de gros se lăsa în jos, tot mai în jos deasupra pașnicei cetăți.

În mai puțin de cîteva minute ajunse destul de aproape ca să poată fi văzut foarte deslușit. Părea să fie, o, da, nu încape îndoială, era într-adevăr un fel de balon. Cu siguranță însă că niciodată pînă atunci un astfel de balon nu mai fusese văzut în Rotterdam. Că, rogu-vă, dați-mi voie să întreb: cine oare a mai auzit de un balon făcut pe de-a-ntregul din gazete murdare? Nimeni, desigur, în toată Olanda. Și totuși, aici, chiar sub nasul poporului, sau mai degrabă nițel mai departe și mai sus de nasul său, se afla tocmai obiectul despre care vorbim alcătuit, știu asta din izvorul cel mai autorizat, chiar din materialul pomenit și de care nimeni nu știa că poate fi folosit într-un asemenea scop. Era o nemaiauzită jignire adusă bunului simț al burjuilor din Rotterdam.

Cît despre înfățișarea acestui fenomen, ea era și mai vrednică de ocară. Aducea — nici mai mult, nici mai puțin — cu o uriașă scufie de nebun, întoarsă cu moțul în jos. Și această asemănare nu păru nicidecum micșorată cînd, după o mai amănunțită cercetare, mulțimea văzu o ditamai ghindă atîrnînd în vîrful ei, iar în jurul marginii de sus a bazei conului, un colan de instrumente ce semănau cu niște tălăngi de miorițe ce clincheteau necontenit pe aria „Betty Martin". Dar iată ce punea vîrf la toate: legată cu panglici albastre de capătul fantasticei mașini, spînzura, în chip de nacelă, o pălărie uriașă de castor, cu marginile nemăsurat de late. Pe calota ei emisferică se vedeau o agrafă de argint și o panglică neagră. Și era totuși un fapt vrednic de luare-aminte că nu puțini cetățeni ai Rotterdamului se jurau că în repetate rînduri mai văzuseră, înainte vreme, pălăria cu pricina. Într-adevăr, întreaga adunare se uita la ea ca la un lucru bine cunoscut, pe cînd, la vederea ei, doamna Grettel Pfaal dădea un strigăt de uimire și spunea sus și tare că e chiar pălăria preaiubitului ei soț.

Într-adevăr era o împrejurare cu atît mai vrednică de luat în seamă cu cît Pfaal, dimpreună cu trei tovarăși de-ai săi, dispăruse din Rotterdam cam de vreo cinci ani încoace, într-un chip cu totul neașteptat și de neînțeles și că pînă în clipa cînd începem această povestire toate încercările de a afla ceva despre ei au dat greș.

E adevărat că, nu de mult, cîteva oseminte, socotite drept omenești, au fost descoperite într-un loc retras din partea de răsărit a orașului, amestecate de-a valma cu niște dărîmături ciudate. S-au găsit și unii care au mers cu gîndul pînă la a-și închipui că s-a întîmplat în acel loc o crimă îngrozitoare și că e foarte cu putință ca victimele să fi fost chiar Hans Pfaal și cei trei tovarăși ai săi. Dar să ne întoarcem la povestirea noastră.

Așadar, balonul acesta (pentru că nu încape îndoială că era un balon) pogorîse cam la o sută de picioare deasupra pămîntului, îngăduind astfel mulțimii să vadă destul de deslușit persoana care se afla în el. Era într-adevăr un ins foarte ciudat. Ca înălțime nu putea să aibă mai mult de două picioare. Dar statura aceasta, oricît era ea de mică, îl putea totuși face să-și piardă echilibrul și să-l dea peste marginea micii nacele de n-ar fi fost o obadă circulară care îi ajungea pînă la piept și îl ținea legat de funiile balonului. Trupul omulețului

era peste măsură de lătăreț și dădea întregii sale făpturi o rotunjime fără nici un rost. Picioarele, firește, nu i se vedeau de loc. Avea niște miini uriaș de mari. Părul îi era cenușiu și împletit într-o coadă pe spate, iar nasul fără pereche de lung, coroiat și roșu. Avea ochi strălucitori și mari, privirea pătrunzătoare. Bărbia și obrajii, cu toate că zbîrciți, prin trecerea anilor, îi erau plini, puhavi și lăsați. Cît despre urechi, nu puteai descoperi nici urmă de așa ceva pe orice parte a capului. Acest ciudat și micuț ipochimen * era îmbrăcat cu un surtuc deschis, de mătase azurie și cu pantaloni potriviți și strîmți, strînși pe genunchi cu agrafe de argint. Vesta lui era dintr-un material gălbui și lucios. Purta pe cap — trasă ștrengărește pe o sprinceană — o tichie de tafta albă. Și pentru ca nimic să nu-i lipsească, gîtul îi era înfășurat într-o basma de mătase de un roșu sîngeriu care îi cădea moale pînă la piept, unde făcea un nod năzdrăvan, de o mărime neobișnuită.

Cînd se lăsă, precum am mai spus, la vreo sută de picioare de la pămînt, micul și vîrstnicul domn fu apucat deodată de un tremurici și păru că nu mai are de gînd să se mai apropie cîtuși de puțin de terra firma **. Aruncînd atunci o cantitate de nisip dintr-un sac de pînză pe care-l ridicase cu multă greutate, a rămas locului o clipă. Apoi, cu mișcări grăbite și înfrigurate, începu să scoată dintr-un buzunar de afară al surtucului un portofel mare de marochin. Il cîntări bănuitor în mînă. Se uită la el cu privirea peste măsură de surprinsă și era vădit că greutatea portofelului îl uimise. În sfîrșit, îl deschise. Scoase din el un plic uriaș, pecetluit cu ceară roșie și legat cu multă grijă cu o sfoară tot roșie, și îl aruncă drept la picioarele primarului Superbus Van Underduk. Excelența sa se aplecă să-l ridice. Dar aeronautul, care nu încetase să fie foarte neliniștit și nici nu mai avea pesemne vreo altă treabă care să-l mai țină la Rotterdam, începu chiar din această clipă să-și facă pregătirile de plecare. Și fiindcă trebuia negreșit să se dezbare de o parte din lest ca să se poată înălța din nou, iată că jumătatea de duzină de saci pe care ei îi aruncă fără să se mai ostenească a-i deșerta căzură, unul cîte unul, în spinarea nenorocitului primar și îl dădură peste cap de nu mai puțin de o jumătate de duzină de ori, în văzul fiecărui locuitor din Rotterdam. Nu se poate totuși presupune că mărețul Underduk a lăsat să treacă fără a fi pedepsită această necuviință a bătrînului omuleț. Ba se spune că, dimpotrivă, la fiecare din cele șase tumbe el a pufăit, mînios și deslușit, din pipa lui, pe care în tot acest timp a ținut-o din răsputeri în colțul gurii și pe care, de altfel, a hotărît să o țină bine pînă la cea din urmă a sa suflare. Intre acestea, balonul se înălța ca o ciocîrlie și, avîntîndu-se departe deasupra cetății, dispăru, în sfîrșit, netulburat, după un nor ce semăna cu acela de după care se și ivise într-un chip atît de ciudat, la venire, și astfel el fu pierdut, pentru vecie, de ochii plini de uimire ai onorabililor cetățeni din Rotterdam.

Iar acum atenția tuturora era îndreptată asupra scrisorii, a cărei transmitere, cu accidentele care o urmară, ar fi putut să fie fatală atît persoanei cît și demnității Excelenței sale Underduk, deopotrivă. Acest înalt dregător nu uitase totuși, în timpul mișcărilor sale giratorii, să pună la loc sigur epistola despre care s-a văzut, după cerce-

* Ipochimen — ins, personaj (ironic).
** Terra firma — pămînt tare, ferm (în l. latină).

tare, că a ajuns chiar în mîinile celor în drept, fiindcă fusese adresată lui însuşi, precum şi profesorului Rudabub, în calitatea lor oficială de preşedinte şi de vicepreşedinte ai Colegiului astronomic din Rotterdam. Fu deci deschisă la fața locului de către cei doi demnitari care găsiră într-însa nemaipomenita şi într-adevăr foarte însemnata comunicare ce urmează:

> Excelențelor lor Van Underduk și Rudabub, președintele și vicepreședintele Colegiului național astronomic al orașului Rotterdam.

Poate că Excelențele voastre îşi mai aduc aminte de un biet meşteşugar pe nume Hans Pfaal şi de meserie cîrpaci de foale, care, dimpreună cu alți trei tovarăşi, a dispărut din Rotterdam, mai acum cinci ani, într-un chip ce poate fi socotit ca de neînțeles. Cu voia Excelențelor voastre, sînt chiar eu, acelaşi Hans Pfaal, scriitorul comunicării de față. E un lucru bine cunoscut celor mai mulți dintre scumpii mei concetățeni că vreme de patruzeci de ani am locuit fără întrerupere în căsuța pătrată de cărămidă de la capătul aleii zise Sauerkraut (varză acră), în care am stat pînă în ziua dispariției mele. Strămoşii mei au locuit-o şi ei de nu mai țin minte cînd. Ca şi mine, ei s-au îndeletnicit în chip statornic cu vrednica meserie de cîrpaci de foale...

În curînd ajunsei calic ca un şoarece... şi, avînd nevastă şi copii de întreținut, cu încetul povara mea se făcu de nesuferit şi pierdeam ceasuri întregi gîndindu-mă la mijlocul cel mai potrivit de a-mi pune capăt zilelor.

Între timp însă, afurisiții de creditori nu-mi dădeau răgaz să stau la gînduri. Casa mea era de-a binelea asediată de dimineață pînă seara. Mi-aduc aminte mai cu seamă de trei dălcăuci care mă sîciiau de mă scoteau din răbdări, făcînd veşnic de strajă la poarta mea şi amenințîndu-mă cu asprimile legii. M-am jurat să mă răzbun amarnic pe tustrei aceştia dacă voi avea vreodată norocul să-i prind în gheară. Şi sînt încredințat că plăcerea asta de care mă bucuram dinainte a fost singurul lucru pe lume care m-a împiedicat să-mi îndeplinesc pe loc planul meu de a mă sinucide cu un foc de pistol. Am socotit totuşi că e mai bine să mă prefac, să-mi stăpînesc mînia, să-i hrănesc cu făgăduieli, cu vorbe dulci pînă ce, mulțumită vreunui noroc neaşteptat, mi se va ivi un prilej prielnic de răzbunare.

Într-o zi, cînd le scăpasem printre degete şi mă simțeam mai copleşit ca niciodată, am rătăcit îndelung şi fără țintă pe străzile cele mai întunecate pînă ce, într-un sfîrşit, am dat într-un colț peste o prăvălioară de anticar.

Văzînd în apropierea mea un scaun liber destinat clienților, m-am lăsat în el, amărît şi ursuz şi, fără să ştiu de ce, am deschis cel dintîi volum care-mi stătea la îndemînă.

Era, din întîmplare, o mică broşură de astronomie speculativă scrisă de profesorul Encke de la Berlin sau poate de un francez cu un nume asemănător.

Aveam niţică spoială de ştiinţă în această materie şi în curînd m-am adîncit din ce în ce mai mult în cuprinsul cărţii, aşa încît am citit-o de două ori înainte de a-mi reaminti ce se petrece în jurul meu.

Între timp începu să se întunece şi mi-am îndreptat paşii spre casă.

Dar textul acelui tratat, pe care-l puneam în legătură cu o descoperire în materie de pneumatică pe care un văr al meu din Nantes

tocmai mi-o comunicase ca pe un secret de mare însemnătate, făcuse asupră-mi o impresie neştearsă şi pe cînd hoinăream pe străzile năpădite de întuneric, amintirea mea depăna cu grijă raţionamentele ciudate şi totodată de neînţeles ale autorului. Cîteva paragrafe îmi tulburaseră închipuirea într-un fel cu totul neobişnuit. Cu cît gîndeam mai mult asupra cuprinsului lor, cu atît mai tare creştea şi interesul pe care-l treziseră în mine. Educaţia mea, destul de mărginită îndeobşte, şi mai ales neştiinţa mea în privinţa problemelor de filozofie naturală, departe să mă facă neîncrezător în puterea mea de a înţelege ceea ce citisem sau să mă facă să pun la îndoială noţiunile multiple pe care le desprinsesem din lectură, au fost, dimpotrivă, un imbold pentru închipuirea mea...

Era tîrziu cînd am ajuns acasă. M-am dus îndată la culcare. Dar mintea îmi era prea frămîntată ca să pot dormi şi mi-am petrecut toată noaptea nemişcat şi adîncit în gînduri. Sculîndu-mă dis-de-dimineaţă, m-am repezit la prăvălioara librarului, unde am dat şi puţinii bani pe care-i mai aveam ca să cumpăr cîteva volume de mecanică cerească şi astronomie practică. Ducîndu-le cu bine acasă, mi-am consacrat citirii lor fiece clipă liberă şi în curînd am făcut progrese aşa de mari în studiul acestor ştiinţe, încît am socotit că sînt în stare să purced la înfăptuirea unui plan...

Intre timp m-am străduit să-i împac pe cei trei creditori care îmi pricinuiseră atîtea necazuri. În cele din urmă am şi izbutit să fac faţă unei jumătăţi din cererile lor atît prin vînzarea unei părţi din mobilierul gospodăriei mele, cît şi prin făgăduiala ce le-am făcut-o de a plăti şi rămăşiţa după înfăptuirea unui mic plan despre care le-am spus că-l urmăream şi pentru a cărui îndeplinire le-am cerut ajutorul. Astfel am reuşit, fără prea mare greutate, să mi-i cîştig — căci erau nişte oameni foarte ignoranţi. Lucrurile fiind lămurite în acest chip, am purces, cu ajutorul soţiei mele, dar în cea mai mare taină şi băgare de seamă, să mă folosesc de ce-mi mai rămăsese din avere şi să adun, în sume mici, luate cu împrumut sub un cuvînt sau altul — şi fără să mă îngrijesc cîtuşi de puţin (o mărturisesc cu ruşine) de viitoarele mele mijloace de plată —, o cantitate însemnată de bani gheaţă.

Cu aceste mijloace, astfel sporite, mi-am făcut rost la răstimpuri de o chembrică * subţire, de foarte bună calitate, în bucăţi de cîte douăsprezece coţi fiecare. Am mai cumpărat sfoară, o cantitate de verniu de cauciuc şi un coş de răchită, mare şi adînc, făcut de comandă, iar pe lîngă acestea, felurite alte materiale necesare construirii şi echipării unui balon de o mărime neobişnuită.

Am pus pe soţia mea să se apuce de lucru şi să-l dea gata cît mai degrabă şi i-am dat toate îndrumările trebuincioase asupra felului cum trebuie să procedeze.

Totodată mi-am împletit din sfoară o reţea destul de încăpătoare în care am potrivit un cerc şi frînghiile de care era nevoie. Am mai cumpărat şi numeroase instrumente şi materiale pentru a putea face experienţe în regiunile cele mai înalte ale atmosferei superioare.

Am găsit apoi un prilej prielnic şi am cărat noaptea într-un loc singuratic, la răsărit de Rotterdam, cinci balerci încercuite cu fier, cam de cîte două sute cincizeci de litri fiecare şi încă una de o capacitate şi mai mare; şase tuburi de tinichea, construite anume, cu

* Ţesătură de bumbac vopsită şi lustruită (n. r.).

un diametru de trei inci şi o lungime de zece picioare *; o cantitate de substanţă metalică sau semimetalică, pe care nu o voi denumi, şi o duzină de damigene cu un acid oarecare. Gazul ce se obţine din această combinaţie n-a mai fost fabricat de nimeni decît de mine sau, cel puţin, n-a mai fost folosit niciodată într-un asemenea scop. Nu pot spune aci decît că e un constituent al azotului care a fost atîta vreme socotit ca ireductibil şi că densitatea sa e de vreo 37,4 ori mai mică decît a hidrogenului. ** Nu are gust. dar nu e lipsit de miros. Cînd e în stare pură arde cu o flacără verzuie şi omoară într-o clipă orice fiinţă care-l respiră.

N-aş avea nimic împotrivă să dau în vileag formula secretă şi deplină a acestui gaz, dar ea aparţine, de drept, aşa cum am mai sus, unui cetăţean din Nantes, în Franţa, şi care mi-a făcut-o cunoscută sub anumite condiţii. Acelaşi ins mi-a încredinţat, fără să fi ştiut nimic despre cele ce aveam de gînd să fac, o metodă de a construi baloane din pieliţa unui anume animal şi prin care orice pierdere de gaz era aproape cu neputinţă.

Dar am găsit cu cale că un asemenea mijloc era totuşi prea costisitor, mai ales că era foarte cu putinţă ca o chembrică subţire, îmbibată cu o soluţie de cauciuc, să fie tot aşa de bună.

Dacă pomenesc aci de această împrejurare, e pentru că socot că se prea poate ca într-una din zilele astea omul nostru să încerce a se înălţa cu balonul folosindu-se de gazul cel nou şi de materialul de care am vorbit... şi nu doresc de loc să-l lipsesc de onoarea unei invenţii foarte originale.

Pe locul pe care, cînd va fi să umflu balonul, aveam de gînd să aşez balercile mai mici am săpat pe ascuns cîte o mică groapă; gropile astfel făcute alcătuiau un cerc cu un diametru de douăzeci şi cinci de picioare.

Am săpat şi în centrul cercului, unde era locul sortit celei mai mari balerci, o groapă de o mai mare adîncime.

În cele cinci gropi mai mici am aşezat cîte o cutie de tinichea, cu cîte cincizeci de pfunzi *** de praf de puşcă în fiecare, iar în groapa mai mare, un butoi cu încă o sută şi cincizeci.

Cu dîre de pulbere acoperite am stabilit, aşa cum trebuia, o legătură între butoi şi balerci, iar după ce am pus, într-una dintre acestea, capătul a vreo patru şchioape de fitil, am acoperit groapa şi am aşezat peste ea butoiul, lăsînd celălalt capăt al fitilului să iasă cam de-un deget în afară şi în aşa fel încît să fie aproape cu neputinţă de văzut.

Acoperind apoi şi celelalte gropi, am aşezat fiecare balercă la locul cuvenit.

Pe lîngă materialele arătate mai sus, am mai cărat şi am ascuns la depozitul meu unul dintre acele aparate perfecţionate ale lui Grimm pentru condensarea aerului atmosferic.

Mi-am dat seama totuşi că această maşină are nevoie de modificări însemnate ca să poată fi apoi folosită potrivit scopurilor mele. Dar printr-o îndărătnică muncă şi printr-o stăruinţă neîntreruptă am izbîndit pe deplin în toate pregătirile mele.

Balonul meu fu în curînd gata.

---

* Inciul sau ţolul reprezintă a 12-a parte dintr-un picior şi are circa 25 mm (n. r.).

** Acest gaz nu există în realitate fiind doar o ficţiune a autorului (n. r.).

*** 1 pfund = 1 livră = circa 0,45 kg (n. r.).

Putea cuprinde mai bine de nouă mii de metri cubi de gaz. După calculele mele, putea lesne să mă ridice cu încărcătura mea cu tot și cu încă o sută șaptezeci și cinci de pfunzi de balast pe deasupra dacă îl mînuiam cu dibăcie.

Fusese impregnat cu trei straturi de verniu de cauciuc și m-am încredințat că țesătura de chembrică poate înlocui mătasea în toate întrebuințările acesteia, fiind tot atît de trainică și afară de asta și mult mai puțin costisitoare.

Cînd totul fu gata cerui soției mele să-mi jure că nu va spune nimănui nimic despre tot ceea ce am făcut din ziua cînd m-am dus pentru întiia oară la prăvălioara librarului. Din parte-mi, i-am făgăduit să mă întorc de îndată ce împrejurările mi-o vor îngădui. I-am dat și puținii bani ce-i mai aveam și mi-am luat rămas bun de la ea.

La drept vorbind, n-aveam nici o teamă în privința-i.

Era ceea ce îndeobște se numește o femeie și jumătate și putea să se descurce în lumea asta și fără sprijinul meu.

Era o noapte întunecoasă cînd i-am urat bun-rămas și, luînd cu mine în chip de aghiotanți pe cei trei creditori care îmi pricinuiseră atîtea neajunsuri, am dus balonul cu toate accesoriile lui pe un drum ocolit, la locul unde erau adăpostite celelalte materiale. Am găsit totul nevătămat și m-am pus îndată pe lucru.

Era-n zi-ntîi al lui april. Noaptea, precum am spus, era întunecoasă. Nu se vedea nici o stea. O ploaie măruntă și rece căzînd la răstimpuri ne stînjenea cumplit.

Dar ceea ce mă îngrijora mai mult era balonul, care, în ciuda verniului ce-l apăra, începea să se îngreuneze din pricina umezelii. Pulberea, de asemenea, putea să fie vătămată.

I-am pus deci pe cei trei cămătari să lucreze de zor, să presare gheață pisată în jurul butoiului din mijloc și să agite acidul în celelalte.

După vreo patru ore și jumătate socotii că balonul s-a umflat îndeajuns.

Am legat de el nacela în care mi-am pus toate uneltele, și anume: un telescop căruia îi făcusem însemnate modificări, apoi un termometru, un electrometru, un compas, o busolă, un ceas cu secundar, un clopot, un portavoce * etc., precum și un glob de sticlă golit de aer și foarte bine astupat cu un dop. N-am uitat nici aparatul condensator, nici o cantitate de var nestins, un baton de ceară de sigiliu, o uriașă provizie de apă și merinde din belșug, ca, de pildă, pemmicanul **, a cărui putere nutritivă față de micimea volumului e nemăsurat de mare. Am mai luat în nacelă o pereche de porumbei și o pisică.

Tocmai se crăpa de ziuă cînd am socotit că ora plecării a sunat. Ca din întîmplare am scăpat jos o țigară și, aplecîndu-mă s-o ridic, am găsit prilejul prielnic să aprind pe furiș capătul de fitil care, așa cum am mai spus, depășea nițel marginea de jos a unuia dintre butoiașele mai mici.

Nici unul dintre cei trei creditori ai mei n-a băgat de seamă mișcarea. Sărind în nacelă, am tăiat fără zăbavă singura frînghie care mă ținea legat de pămînt și nu mică mi-a fost bucuria văzînd că mă înălțam cu o repeziciune de neînchipuit, ducînd cu mare înlesnire o

---

* Tub la bordul unei nave pentru transmiterea verbală a comunicărilor (n. r.)

** Preparat din carne uscată (n. r.)

sută șaptezeci și cinci de ocale de balast de plumb și că aș fi fost tot atît de bine in stare să ridicăm o greutate mult mai mare.

Cînd m-am desprins de pămînt, barometrul era la treizeci de inci * și termometrul la 19 grade centigrade.

Dar de-abia atinsesem o înălțime de cincizeci de yarzi ** cînd, deodată, urlînd și vuind îngrozitor, un vîrtej năprasnic de foc și pietriș, de lemne învăpăiate, metale încinse și mădulare sfîșiate se năpusti cu furie asupră-mi ***. Inima mi se strînse de spaimă și mă prăbușii tremurînd de groază în fundul nacelei.

Mi-am dat seama, firește, că încărcasem din cale-afară butoaiele cu pulbere și că aveam acum de îndurat principalele urmări ale exploziei.

Într-adevăr, in mai puțin de o clipă simții că tot sîngele îmi năvălește în tîmple, și în cea următoare, o zguduitură pe care n-am s-o uit niciodată izbucni în mijlocul nopții și parcă despică firmamentul în două.

Mai tîrziu, cînd am avut răgaz de gîndire, mi-am dat seama că nemaipomenita violență a exploziei era datorită faptului că mă aflam chiar deasupră-i și tocmai în bătaia puterii ei celei mai mari.

Dar în acea clipă nu mă gîndeam decît să scap cu viață.

Mai întîi, balonul se dezumflă, apoi se dilată cu furie, se mai învîrti jur împrejur cu o iuțeală amețitoare și, în sfîrșit, șovăind și rostogolindu-se ca un om beat, mă zvîrli peste marginea coșului de răchită, lăsîndu-mă atîrnat la o înălțime îngrozitoare, cu capul în jos, cu fața în afară, de un capăt de frînghie, lung de vreo trei picioare, care spînzura întîmplător printr-o crăpătură aflată aproape de fundul nacelei în care, ca prin minune, în momentul căderii, mi s-a încurcat piciorul stîng.

E cu neputință să-ți poți cît de cît închipui grozăvia situației în care mă aflam. Căscam gura, spasmodic, să răsuflu, un tremur asemenea unui acces de friguri făcea să tresară fiece nerv, fiece mușchi al ființei mele. Simțeam cum îmi ies ochii din orbite, o greață cumplită mă cuprinse și, în cele din urmă, îmi pierdui cunoștința și căzui în leșin.

Îmi este imposibil să spun cîtă vreme am rămas în starea aceasta. Trebuie totuși să fi trecut un răstimp destul de lung, fiindcă în clipa cînd mi-am revenit nițel în simțiri văzui că se crapă de ziuă, că balonul plutea la o înălțime amețitoare peste deșerturile oceanului, și cît vedeai cu ochii nici urmă de uscat nu puteai zări între hotarele necuprinsului orizont.

Dar senzațiile mele, după această trezire la viață, nu erau de loc atît de dureroase cît m-aș fi putut aștepta.

Era și multă nebunie în felul liniștit în care am cercetat și am început să-mi dau seama de situația în care mă aflam. Mi-am ridicat mîinile, una după alta, în dreptul ochilor și am rămas uimit și m-am tot întrebat prin ce nenorocită împrejurare mi s-au umflat în halul ăsta vinele și mi s-au înnegrit atît de groaznic unghiile.

---

* 762 mm (n. r.)

** Aproximativ 46 m (n. r.)

*** Prin omorîrea creditorilor lui Hans Pfaal, Edgar Poe a încercat desigur să-și răzbune măcar simbolic numeroasele mizerii pe care (ca majoritatea artiștilor din societatea capitalistă) le-a îndurat o viață întreagă din partea negustorilor, bancherilor și a altor reprezentanți ai burgheziei americane (n. r.)

Pe urmă mi-am examinat cu multă grijă capul, scuturîndu-mi-l în repetate rînduri şi pipăindu-l cu o minuţioasă luare-aminte, pînă ce am izbutit să mă liniştesc, dîndu-mi seama că nu se făcuse mai mare decît balonul meu, aşa cum începusem să cred.

Apoi, cu o mişcare obişnuită, m-am căutat în amîndouă buzunarele pantalonului şi, văzînd că-mi lipsesc carnetul de însemnări şi o cutiuţă cu scobitori, m-am străduit să mă dumiresc cum de mi le-am pierdut şi, nereuşind, m-am simţit nespus de amărît.

Simţii atunci o durere nesuferită la glezna piciorului stîng şi un gînd nelămurit despre starea în care mă aflam începu să-mi mijească prin minte.

Dar, ciudat lucru! Nu eram nici mirat, nici îngrozit.

Dacă simţeam totuşi o tulburare oarecare era un fel de mulţumire ascunsă gîndindu-mă cîtă dibăcie va trebui să desfăşor ca să ies din încurcătură. Dar nici o singură clipă n-am socotit că m-aş putea îndoi de scăparea mea definitivă.

Cîteva minute încă am rămas cu totul adîncit în gînduri...

Cînd am găsit că mi-am adunat bine gîndurile, mi-am dus cu mare grijă şi băgare de seamă mîinile la spate şi mi-am desfăcut catarama de fier de la capătul curelei pantalonului.

Catarama asta avea trei dinţi care, fiind niţel ruginiţi, nu puteau fi învîrtiţi pe axele lor decît foarte cu greu.

Cu oarecare cazną am izbutit totuşi să-i fac să stea perpendicular pe chenarul catarămii şi mi-a părut bine văzînd că se menţin în această poziţie.

După aceea, ţinînd în dinţi acest soi de unealtă, m-am apucat să-mi deznod cravata.

A trebuit să mă întrerup şi să mă odihnesc în mai multe rînduri pînă să duc la capăt această încercare. Dar, în cele din urmă, am izbutit.

Apoi am legat zdravăn catarama de unul din capetele cravatei, iar pe celălalt, spre mai mare siguranţă, l-am încolăcit strîns de pumnul meu. Opintindu-mă apoi din tot trupul, cu o uriaşă sforţare musculară, am izbutit, chiar de la întîia încercare, să azvîrl catarama în nacelă şi s-o agăţ, aşa cum am avut de gînd, de marginea circulară a împletiturii de răchită.

Trupul meu întors acum spre peretele nacelei făcea cu aceasta un unghi de vreo patruzeci şi cinci de grade, ceea ce nu înseamnă cîtuşi de puţin că mă aflam cu patruzeci şi cinci de grade sub perpendiculară. Mă găseam pe un plan aproape paralel cu nivelul orizontului, deoarece noua poziţie pe care o dobîndisem silise fundul nacelei să-şi schimbe locul în aceeaşi măsură, ceea ce mă punea într-o situaţie cît se poate de primejdioasă.

Dar mai întîi să nu uităm că dacă, o dată azvîrlit din nacelă, aş fi căzut cu faţa înspre balon şi nu cu ea în afară, aşa cum mă găseam acum, sau dacă, în al doilea rînd, s-ar fi întîmplat ca frînghia de care eram suspendat să atîrne de marginea de sus a nacelei şi nu să treacă printr-o crăpătură din fund, cred că e uşor de înţeles că, în oricare dintre aceste două ipoteze, n-aş mai fi fost în stare să săvîrşesc ceea ce am săvîrşit şi că destăinuirile pe care le-am făcut acum ar fi fost pierdute de-a binelea pentru posteritate.

Aveam deci cuvinte să fiu recunoscător în sinea mea întîmplării care mă ajutase, dar eram încă prea năucit ca să fiu în măsură să gîndesc ceva. Aşadar, am mai rămas atîrnat în neştire încă vreun

sfert de ceas în această poziție atît de neobișnuită, fără să fac cea mai mică sforțare spre a ieși din ea și cufundat într-o stare ciudată și neroadă de liniște și de răsfăț.

Aceasta însă s-a risipit foarte repede și i-au urmat fără zăbavă groaza, spaima și un sentiment de nemărginită deznădejde și părăsire. De fapt, sîngele, ce mi se îngrămădise așa de multă vreme în vinele capului și ale grumazului și care îmi pusese cugetul într-o stare vecină cu nebunia, începuse să se retragă pe căile lui firești. Îmi dădeam de data asta limpede seama de pericolul pe care pînă acum de-abia îl presimțisem. Dar această trezire la realitate nu reușea să mă lipsească de stăpînirea de sine și de curajul de a-l înfrunta.

Spre norocul meu, această slăbiciune n-a ținut prea mult.

Tocmai la timpul potrivit, curajul desperării îmi veni într-ajutor, și atunci, smucindu-mă și strigînd ca un ieșit din minți, m-am aruncat din răsputeri, iară și iară, pînă ce, apucînd în sfîrșit ca într-o menghine în încleștarea ghearelor mele mult dorita margine de răchită, izbutii să mă cocoț pe ea și, cutremurat în toată ființa mea, căzui cu capul în jos înăuntrul nacelei.

Mi-a trebuit însă oarecare timp pînă să-mi regăsesc îndeajuns puterile, ca să mă pot îngriji de balon.

L-am cercetat deci cu luare-aminte și, spre deplina mea ușurare, l-am găsit cu totul nevătămat.

Uneltele mele erau toate în bună stare și, din fericire, nu pierdusem nimic din provizii și din lest.

M-am uitat la ceas. Era ora șase.

Mă înălțam mereu și cu mare iuțeală, iar barometrul arăta o înălțime de trei mile și trei sferturi.

Chiar dedesubtul meu, pe suprafața oceanului, se vedea un lucru mic și negru, de o formă nițel lunguiață, cam de mărimea unei piese de domino și semănînd foarte bine și în toate privințele cu o jucărie de acest fel.

Îndreptîndu-mi asupră-i telescopul, am putut să văd deslușit că era un vas britanic cu nouăzeci și patru de tunuri și care se legăna greoi pe mare, cu vîntul strîns* îndreptîndu-se spre vest-sud-vest.

Afară de vasul acesta nu mai vedeam altceva decît oceanul, cerul și soarele care răsărise de mult.

Iar acum a venit timpul să vorbesc Excelențelor voastre despre scopul călătoriei mele.

Excelențele voastre își amintesc, desigur, că împrejurările grele prin care treceam la Rotterdam mă aduseseră, în cele din urmă, în pragul sinuciderii.

Nu pot spune totuși că aveam vreo pricină temeinică să fiu scîrbit de viață, dar neajunsurile întîmplătoare ale situației mele mă istoviseră peste măsură.

În această stare sufletească, deopotrivă dornic de viață, dar și obosit de ea, tratatul găsit pe raftul librarului, ca și vărul pe care s-a nimerit să-l descopăr la Nantes au venit în ajutorul închipuirii mele.

Am luat, în sfîrșit, o hotărîre.

M-am hotărît să plec, dar să trăiesc mai departe; să părăsesc lumea, dar să rămîn în viață — pe scurt, ca să isprăvesc cu enig-

---

* Un vînt foarte aproape de provă (n. r.)

mele, mi-am pus în gînd, fără să mă mai sinchisesc de urmări, să-mi croiesc, dacă voi putea, un drum pînă în Lună.

Depărtarea reală dintre Lună și Pămînt era cel dintîi lucru de care trebuia să țin seamă. Iar această distanță aproximativă dintre centrele celor două planete este, în medie, cam de 59 de ori și ceva mai mare decît raza ecuatorială a Pămîntului, adică de vreo 237.000 de mile.

Vorbesc de distanța mijlocie sau aproximativă, dar dacă ne gîndim că orbita Lunii este, în ceea ce privește forma, o elipsă, a cărei excentricitate, măsurată la semiaxa cea mare a acestei elipse, nu e mai mică de 0,05484 și că centrul Pămîntului e așezat în focarul ei, rezultă că dacă aș izbuti într-un fel sau altul să întîlnesc Luna la perigeu *, distanța de care pomenesc mai sus ar fi micșorată simțitor.

Dar lăsînd la o parte, deocamdată, această ipoteză, era lucru foarte sigur că, în tot cazul, puteam să scad din cele 237.000 de mile lungimea razei Pămîntului, adică 4.000 de mile, precum și a razei Lunii, adică 1.080, în total 5.080, și că nu mi-ar rămîne de străbătut decît o distanță aproximativă de 231.920 de mile.

Iată, gîndii eu, o distanță care nu e cîtuși de puțin extraordinară. S-au făcut de multe ori călătorii pe Pămînt cu o iuțeală de șaizeci de mile pe oră; și, pe drept cuvînt, te poți aștepta la viteze cu mult mai mari.

Dar chiar și cu această viteză nu mi-ar fi trebuit mai mult de 161 de zile ca să pot atinge suprafața Lunii.

Aveam însă destule temeiuri să fiu încredințat că viteza mijlocie a călătoriei mele va depăși cu mult pe aceea de șaizeci de mile pe oră și, fiindcă aceste raționamente au făcut o adîncă impresie asupră-mi, voi vorbi mai pe larg de ele mai tîrziu.

Celălalt punct care urma să fie cercetat era de o însemnătate cu mult mai mare.

După datele barometrului știm că ridicîndu-ne deasupra scoarței pămîntești la o înălțime de 1.000 de picioare, am lăsat sub noi cam a treizecea parte din cantitatea aerului atmosferic; că la 10.600 de picioare am ajuns cam la o treime, iar la 18.000, ceea ce înseamnă aproape înălțimea piscului Cotopaxi, am trecut dincolo de jumătatea materială sau, în tot cazul, de o jumătate din cantitatea ponderabilă a aerului care învăluie globul nostru pămîntesc.

S-a mai calculat că la o înălțime ce nu depășește a suta parte a diametrului terestru, cu alte cuvinte care nu trece de optzeci de mile, aerul este atît de rărit, încît viața animală nu poate, cu nici un chip, să dăinuiască. Și cele mai iscusite mijloace pe care le avem la îndemînă ca să ne încredințăm de prezența atmosferei devin atunci neîndestulătoare.

Dar nu puteam totuși să nu-mi dau seama că aceste din urmă calcule sînt toate întemeiate pe cunoștința noastră experimentală despre proprietățile aerului și despre legile mecanice ale dilatării și contractării lui în ceea ce putea fi numit, ca să vorbim prin comparație, vecinătatea nemijlocită a Pămîntului...

Firește că orice raționament de acest fel și sprijinit pe asemenea date trebuie să fie numai și numai analogic.

Cea mai mare înălțime la care omul a ajuns vreodată a fost aceea

---

* Punctul în care se găsește Luna cînd se află la cea mai mică distanță de Pămînt.

de 25.000 de picioare, atinsă în expediția aeronautică întreprinsă de Gay-Lussac și Biot.

E, desigur, o înălțime modestă, chiar dacă o comparăm cu aceea de optzeci de mile de care vorbim. Și nu mă puteam împiedica de a gîndi că problema lăsa loc îndoielilor și dădea deplină libertate presupunerilor.

Dar, în fapt, după ce s-a făcut o ascensiune la o anumită înălțime, cantitatea de aer ponderabil străbătută în orice altă ascensiune următoare nu este cîtuși de puțin în proporție directă cu adaosul de înălțime depășit (cum foarte ușor se poate vedea din ceea ce s-a stabilit mai înainte), ci este în raport descrescînd.

Este deci lucru vădit că, înălțîndu-ne cît mai sus cu putință, nu vom izbuti, la drept vorbind, să ajungem la o limită dincolo de care atmosfera nu mai există de loc. Ea trebuie să existe, am socotit eu, cu toate că s-ar putea să existe într-o stare de infinită rarefacție.

Pe de altă parte, știam bine că nu lipsesc nici argumente ce tind a dovedi existența unei limite atmosferice reale și precise, dincolo de care nu se mai găsește aer absolut de loc.

Dar o împrejurare care a fost trecută sub tăcere de către cei ce susțin existența unei asemenea limite mi s-a părut totuși (cu toate că nu alcătuiește un argument hotărîtor împotriva tezei lor) că ar fi un punct vrednic de o foarte serioasă cercetare.

Comparînd intervalele dintre întoarcerile succesive ale cometei lui Encke la periheliul * său, ținînd seamă, cu cea mai mare grijă, de toate tulburările datorite atracției planetelor, vom constata că perioadele se micșorează treptat. Cu alte cuvinte, axa mare a elipsei cometei devine din ce în ce mai scurtă, printr-o descreștere înceată, dar cu desăvîrșire regulată. Dar tocmai aceasta este ceea ce trebuia să se întîmple dacă presupunem că în calea ei cometa întîmpină o rezistență din partea unui mediu eteric extrem de rar care pătrunde în regiunile orbitei sale.

Căci este vădit că un asemenea mediu, micșorînd viteza cometei, trebuie să mărească puterea ei centripetă prin slăbirea celei centrifuge.

Cu alte cuvinte, puterea de atracție a Soarelui ar deveni din ce în ce mai mare, iar la fiece revoluție cometa ar fi atrasă tot mai aproape de el.

Într-adevăr, o altă cale nu există pentru a ne da seama de variația de care vorbim.

Dar iată: s-a observat că diametrul real al cozii aceleiași comete se contractă cu repeziciune pe măsură ce se apropie de Soare și se dilată, tot așa de repede, cînd se depărtează spre afeliul ei.

Nu eram oare îndreptățit să presupun, la fel cu Walz, că această aparentă condensare a volumului își are obîrșia în compresiunea aceluiași mediu eterat de care am pomenit mai înainte și a cărui densitate e în proporție cu apropierea lui de Soare?

Fenomenul de formă lenticulară, numit și lumină zodiacală, era o problemă vrednică de atenție.

Acea radiație, atît de vizibilă la tropice și care nu poate fi luată drept vreo lumină meteorică, se înalță pieziș la orizont și urmează, îndeobște, linia ecuatorului Soarelui.

Îmi părea în chip vădit pricinuită de existența unei atmosfere

---

* Punctul cel mai apropiat de Soare de pe orbita unei planete.

rarefiate care se prelungea de la Soare, cel puțin, pînă dincolo de orbita lui Venus și, după părerea mea, infinit mai departe.

La drept vorbind, eu nu puteam presupune că acest mediu era hotărnicit de drumul elipsei cometei sau de imediata vecinătate a Soarelui. Era, dimpotrivă, mai ușor de închipuit că pătrundea întreaga regiune a sistemului nostru planetar condensat în jurul planetelor în ceea ce noi numim atmosferă și poate modificat la unele din ele datorită numai unor împrejurări geologice; cu alte cuvinte, modificat sau variat în proporțiile sau chiar în natura lui prin mijlocirea materiilor volatilizate și provenite din respectivele corpuri cerești.

Îmbrățișind această părere în privința problemei în discuție, nu mai aveam de ce pregeta.

Încredințat că în călătoria mea voi găsi pretutindeni o atmosferă asemănătoare în esența ei cu aceea de la suprafața Pămîntului, m-am gîndit că, folosindu-mă de foarte ingeniosul aparat al lui Grimm, voi fi cu ușurință în stare să o condensez într-o cantitate destul de mare pentru trebuințele respirației. *

Cu aceasta se înlătura piedica de căpetenie la o călătorie în Lună.

Bineînțeles că am cheltuit și ceva bani și mi-am dat multă osteneală pentru a pune acest aparat în slujba scopului urmărit și am căpătat deplină încredere că-l voi folosi cu succes dacă voi putea face într-un răstimp destul de scurt călătoria proiectată.

Acest lucru îmi pune din nou problema iuțelii cu care mi-ar fi cu putință să călătoresc.

E știut că baloanele, in cea dintîi perioadă a ascensiunii lor, se înalță cu o viteză comparativ moderată.

Dar puterea de înălțare constă numai în greutatea mai mare a aerului atmosferic față de a gazului din balon. La prima vedere nu pare cu putință ca balonul, pe măsură ce se înalță ajungînd astfel treptat în straturi atmosferice de o densitate care descrește cu repeziciune, repet, nu pare cîtuși de puțin de crezut că în această necontenită ascensiune viteza de la început să mai poată fi mărită.

Pe de altă parte, nu aveam cunoștință ca în vreun raport asupra unei ascensiuni anterioare să se fi constatat o mișcare aparentă în viteza absolută a înălțării, cu toate că așa ar fi trebuit să se intîmple din pricina pierderilor de gaz într-un aerostat rău construit și lăcuit cu o substanță care nu era mai bună decît cea obișnuită sau pentru oricare altă pricină. Se părea deci că efectul unei astfel de pierderi nu putea decît să compenseze efectul accelerării balonului pe măsură ce se micșora depărtarea acestuia de centrul de gravitate.

Am socotit, prin urmare, că dacă întîlnesc în călătoria mea mediul pe care mi l-am închipuit și dacă acesta e de aceeași natură cu ceea ce numim aer atmosferic, n-ar avea prea mare însemnătate în ce anume stare de extremă rarefacție l-aș găsi — adică în raport cu forța mea de ascensiune —, fiindcă gazul din balon, nu numai că ar fi supus unei rarefacții asemănătoare (și n-aveam atunci decît să dau drumul unei cantități proporționale de gaze pentru a preîntîmpina o explozie), dar, el fiind ceea ce era, trebuia, în orice caz, să continue a fi mai ușor decît orice altă alcătuire de oxigen și azot.

Exista deci o șansă — ba chiar o probabilitate bine întemeiată — ca să nu mă aflu în nici un moment al ascensiunii mele într-un punct

---

* Întreaga teorie a lui Edgar Poe despre existența unei atmosfere dense pe Lună și în spațiul dintre Pămînt și Lună ține de domeniul fantasticului (n. r.)

în care felurilele greutăți ale uriașului meu balon, și anume: gazul neînchipuit de ușor dinăuntru, nacela și conținutul ei să poată fi egale cu greutatea masei atmosferice dislocuite. Și e lesne de înțeles că aceasta era singura condiție în care zborul meu ar fi putut fi oprit.

Dar dacă acest punct ar fi fost atins vreodată, aș fi putut folosi lestul și alte greutăți care, toate laolaltă, cîntăreau vreo trei sute de pfunzi.

În același timp, forța gravitației trebuia să scadă necontenit în proporție cu pătratul distanțelor, iar în cele din urmă aș fi ajuns, cu o viteză uimitor întețită, în acele regiuni depărtate, unde forța de atracție a Pămîntului ar fi fost înlocuită cu aceea a Lunii.

Dar exista o altă dificultate care mă cam neliniștea.

S-a observat că în ascensiunile cu balonul, la înălțimi mai mari, pe lingă greutatea de a respira, simțeai un rău cumplit în cap și în tot trupul, și adesea însoțit de pierderi de sînge din nas, precum și alte simptome alarmante, și care, pe măsură ce înălțimea era mai mare, deveneau tot mai greu de indurat.

Gîndul acesta mă cam înfricoșa.

Nu era oare cu putință ca simptomele pomenite să se agraveze în așa chip incît sfîrșitul lor să fie chiar moartea?

În cele din urmă am socotit că nu.

Obîrșia lor trebuia căutată numai în treptata scădere a presiunii atmosferice pe suprafața corpului, precum și a destinderii vaselor sanguine superficiale care îi urma negreșit, iar nu într-o adevărată dezorganizare a sistemului animal, așa cum se întîmplă cînd încep greutățile respiratorii acolo unde, din punct de vedere chimic, densitatea aerului e neîndestulătoare pentru reînnoirea necesară a sîngelui într-un ventricul al inimii. Nu vedeam, prin urmare, nici un motiv ca viața să nu fie menținută, afară numai dacă această reinnoire nu s-ar mai putea face. Căci mișcarea de dilatare și de comprimare a toracelui, adică respirația, este o acțiune pur musculară. Ea e cauza respirației, iar nu efectul ei. Într-un cuvînt, îmi dădeam seama că atunci cînd trupul s-ar deprinde cu lipsa presiunii atmosferice, aceste senzații dureroase s-ar micșora treptat și mă bizuiam pe tăria de oțel a alcătuirii mele trupești pentru a le indura cît timp vor dăinui.

Astfel, cu voia Excelențelor voastre, am povestit cu de-amănuntul cîteva (bineînțeles nu pe toate) din pricinile care m-au îndemnat să pun la cale planul unei călătorii în Lună. Iar acum voi înfățișa Domniilor voastre urmările unei încercări ce pare atît de îndrăzneață și, în orice caz, atît de fără de seamăn în analele lumii.

Cînd am atins altitudinea menționată, adică trei mile și trei sferturi, am văzut că tot mă mai înalț cu o viteză destul de mare. Nu mai era deci necesar să arunc lest. Faptul mă bucura, căci eram dornic să păstrez tot lestul pe care l-ar putea transporta balonul, și aceasta pentru simplul motiv că nu știam nimic precis despre gravitația sau despre densitatea atmosferică a Lunii.

Nu simțeam nici un fel de suferință trupească, respiram cu mare ușurință și n-aveam nici un fel de durere de cap.

Pisica stătea foarte liniștită pe haina mea, pe care o scosesem, și se uita la porumbei cu nepăsare.

Legați de picior ca să nu fugă, ei ciuguleau de zor niște boabe de orez risipite pe fundul nacelei.

La ora șase și douăzeci de minute, barometrul indica o înălțime de 26.400 de picioare, adică aproape cinci mile. Perspectiva părea

nemărginită. Dealtminteri, se poate lesne socoti, cu ajutorul trigonometriei sferice, întinderea spațiului terestru pe care o vedeam... Cu alte cuvinte, eu cuprindeam cu privirea cam a șaisprezecea sutime din întreaga suprafață a globului. Marea părea lucie ca o oglindă, cu toate că, văzută prin telescop, puteam să-mi dau seama că se afla într-o stare de năprasnică frămîntare. Corabia nu se mai zărea, fiind tîrîtă, pesemne, spre răsărit. Simțeam, acum, la răstimpuri, o strașnică durere de cap, mai cu seamă pe la urechi, cu toate că mai respiram cu destulă ușurință. Pisica și porumbeii păreau că nu suferă cituși de puțin.

La șapte fără douzeci, balonul a intrat într-un lung șir de nori care m-au pus în mare încurcătură, stricîndu-mi condensatorul și udîndu-mă pînă la piele. Era, desigur, o „întîlnire" foarte ciudată, căci nu crezusem că e cu putință ca un astfel de nor să se mențină la o înălțime atît de mare.

Socotii totuși că e foarte nimerit să arunc doi saci de lest de cîte cinci pfunzi, păstrîndu-mi încă o greutate de o sută șaizeci și cinci de pfunzi.

Astfel făcînd, am trecut cu repeziciune obstacolul și mi-am dat seama, fără zăbavă, că dobîndisem în ascensiunea mea o viteză cu mult sporită.

Cîteva clipe după ce ieșisem din nor, un fulger de o lumină orbitoare l-a străbătut de la un capăt la altul și l-a incendiat pe toată întinderea lui, dîndu-i aspectul unui uriaș morman de cărbuni aprinși.

Nu trebuie uitat că acestea se petreceau ziua namiaza mare.

Nici o închipuire n-ar fi în stare să zugrăvească măreția unui asemenea fenomen dacă s-ar petrece în beznele nopții... Dar și așa cum a fost, mi s-a zbîrlit părul pe cap pe cînd priveam departe, în jos, la prăpăstiile larg deschise, lăsîndu-mi închipuirea să se cufunde și să rătăcească prin peșterile ciudat boltite, prin hăurile învăpăiate, prin groaznicele rîpi roșcate ale focului fioros și nețărmurit.

Scăpasem, într-adevăr, ca prin minune.

O clipă mai mult să fi rămas balonul in nor — cu alte cuvinte, dacă neplăcerea de a mă simți ud pînă la piele nu m-ar fi făcut să arunc lestul —, urmarea ar fi putut să fie — și desigur că ar fi fost — sfîrșitul meu.

Astfel de primejdii, cu toate că nu prea sînt luate in seamă, sînt, poate, cele mai mari din cîte le pot întîlni baloanele.

Între timp atinsesem totuși o înălțime prea mare ca să mai am vreo neliniște în această privință.

Mă înălțam acum cu mare repeziciune. La ora șapte, barometrul arăta o altitudine de nu mai puțin de nouă mile și jumătate. Începui să respir cu multă greutate. Capul mă durea îngrozitor, iar de la o vreme, simțind o umezeală pe obraji, mi-am dat seama, în cele din urmă, că era sîngele ce mi se scurgea necontenit din timpanul urechilor.

Mai eram foarte îngrijorat și din pricina ochilor. Trecînd cu mîna peste ei, mi s-a părut că și-au ieșit simțitor din orbite; și toate lucrurile din nacelă și însuși balonul se arătau vederii mele într-un chip cu totul deformat.

Simptomele acestea erau cu totul neașteptate și-mi prilejuiau oarecare neliniște.

În aceste împrejurări, pe negîndite, și într-un chip cu totul imprudent, am mai aruncat din nacelă trei saci de lest de cîte cinci pfunzi.

Accelerarea astfel dobîndită m-a purtat prea repede şi fără destulă tranziţie într-un strat atmosferic foarte rărit şi n-a lipsit mult ca urmarea să fie fatală atît expediţiei mele cît şi mie insumi.

Am fost deodată cuprins de un spasm care a ţinut mai bine de cinci minute şi chiar după ce m-a lăsat, într-o oarecare măsură, n-am mai putut să-mi trag sufletul decît la mari răstimpuri şi gîfîind amarnic, in vreme ce sîngele îmi curgea cu nemiluita din nas şi din urechi şi puţintel chiar şi din ochi.

Porumbeii păreau în prada unei neliniști cumplite şi se zbăteau să scape. Pisica miorlăia jalnic, limba îi atîrna din gură şi se clătina încoace şi-ncolo prin nacelă de parcă ar fi fost otrăvită.

Abia atunci mi-am dat seama de marea greşeală pe care o săvîrşisem aruncînd lestul şi eram nespus de tulburat.

Nu mai aveam nimic de aşteptat decît moartea, şi anume moartea în cîteva clipe.

Suferinţele fizice pe care le induram erau şi ele de vină că eram aproape cu totul incapabil de a face o încercare, cît de mică, pentru a scăpa cu viaţă. Nu mai aveam, fireşte, decît prea puţină putere de a gîndi, iar năpraznica mea durere de cap se înteţea din ce in ce mai mult. Mi-am dat astfel seama că în curînd simţurile mă vor părăsi cu totul şi chiar apucasem una dintre frînghiile supapei cu gîndul să încerc a pogorî, cînd, deodată, amintirea farsei pe care am făcut-o celor trei creditori şi a urmărilor ce puteau decurge pentru mine, dacă m-aş fi întors, m-a făcut să renunţ, cel puţin pentru moment. M-am culcat în fundul nacelei, străduindu-mă să-mi adun gîndurile. Am izbutit întrucîtva şi am ajuns la hotărîrea de a încerca să-mi iau puţin sînge.

N-aveam lanţetă. Am fost deci silit să-mi fac această operaţie aşa cum am putut, izbutind, în cele din urmă, să-mi deschid o vînă în braţul stîng, cu tăişul briceagului.

De îndată ce sîngele începu să-mi curgă, am şi simţit o mare uşurare, iar cînd am pierdut ca la o jumătate de lighean de o mărime obişnuită, cea mai mare parte dintre simptomele cele mai alarmante au dispărut cu totul *.

N-am socotit, totuşi, că e nimerit să mă scol numaidecît în picioare. Mi-am legat însă braţul cît am putut mai bine şi am stat lungit, cuminte, încă vreun sfert de ceas.

După aceasta, m-am ridicat şi n-am mai simţit nimic din suferinţele de tot felul pe care le-am încercat în ultimul răstimp, de un ceas şi un sfert, al ascensiunii mele.

Cu toate acestea, greutatea mea de a respira nu scăzuse decît într-o foarte mică măsură şi mi-am dat seama că în curînd voi fi nevoit să mă folosesc de condensator.

Între timp, uitîndu-mă la pisică, o văzui răsfăţîndu-se în voie pe haina mea şi, spre marea mea uimire, am descoperit că se folosise de răstimpul în care mi se făcuse rău ca să aducă pe lume un ghemotoc de trei pisoi.

Numărul pasagerilor sporea deci într-un fel cu totul neaşteptat pentru mine. Întîmplarea însă îmi făcea plăcere.

Ea îmi dădea prilejul să verific adevărul unei presupuneri care, mai mult decît orice altă pricină, mă îndemnase să încerc această ascensiune.

---

* De bună seamă cititorul îşi dă seama că aici este o exagerare, deoarece pierderea unei atît de mari cantităţi de sînge este mortală (n. r.).

Îmi închipuisem că deprinderea cu presiunea atmosferică la suprafața pămîntului era în mare parte cauza suferințelor care însoțeau viața animală la oarecare depărtare deasupra ei.

Dacă s-ar dovedi că pisoii suferă în aceeaşi măsură ca şi mama lor, ar trebui să recunosc atunci că teoria mea e greşită, dar dacă lucrurile s-ar întîmpla într-alt fel, aş putea privi aceasta ca o confirmare puternică a ideii mele.

La ora opt atinsesem o înălțime de şaptesprezece mile deasupra Pămîntului.

Mi se păru deci vădit nu numai că viteza ascensiunii mele era în creştere, dar că această creştere s-ar fi făcut simțită aproape la fel de mult, chiar dacă nu m-aş fi lipsit de balastul pe care l-am aruncat.

La răstimpuri mă apucau din nou durerile de cap şi în urechi şi cîteodată îmi mai curgea şi sînge din nas; dar la drept vorbind, sufeream mult mai puțin decît m-aş fi aşteptat.

Respiram însă din ce în ce mai anevoie, şi la fiecare răsuflare pieptul mi-era cuprins de spasmuri chinuitoare.

Am desfăcut aparatul condensator şi mi l-am pus la îndemînă, gata să mă folosesc de el fără zăbavă.

Priveliştea Pămîntului, în acest răstimp al ascensiunii mele, era într-adevăr minunată.

Cît vedeam cu ochii, spre soare-apune, spre miazănoapte şi spre miazăzi, se întindea pînza părelnic nemişcată a nemărginitei mări. Clipă după clipă, ea căpăta o nuanță tot mai albastră, din ce în ce mai albastră. La răsărit, deşi la o mare depărtare, se zăreau totuşi insulele Marii Britanii, toată coasta Atlanticului dinspre Franța şi Spania, cu o mică fîşie de nord a continentului african.

Nu se vedea însă nici o urmă de clădiri monumentale, şi cele mai mîndre cetăți ale omenirii parcă pieriseră de pe fața Pămîntului.

Ceea ce m-a uimit mai cu deosebire în aspectul lucrurilor de sub mine a fost aparenta concavitate a globului.

Cu destulă nesocotință mă aşteptasem ca, de îndată ce m-aş fi înălțat, reala lui convexitate să devină vădită ochilor mei. Dar a fost de ajuns să mă gîndesc numai nițel ca să mă dumiresc asupra acestei nepotriviri.

O perpendiculară dusă din locul unde mă aflam pînă la Pămînt ar fi alcătuit înălțimea unui triunghi dreptunghi, a cărui bază s-ar fi întins de la unghiul drept pînă la orizont, iar ipotenuza, de la orizont şi pînă la locul unde mă aflam.

Dar această înălțime era o nimica toată față de întinderile pe care le cuprindeam cu privirea.

Cu alte cuvinte, în ceea ce mă privea, baza şi ipotenuza presupusului triunghi erau aşa de lungi în comparație cu perpendiculara lui, încît cele două dintîi ar fi putut fi considerate ca paralele.

În chipul acesta, pentru aeronaut, orizontul apare întotdeauna la acelaşi nivel cu nacela. Dar de vreme ce punctul aflat chiar dedesubtul lui pare a fi şi chiar este la o mare depărtare, acest punct i se înfățişează, desigur, ca şi cum s-ar găsi la o mare adîncime sub orizont. De aci şi impresia de concavitate. Iar această impresie va dăinui pînă în clipa în care înălțimea, în raport cu perspectiva, se va afla într-o astfel de proporție încît paralelismul aparent dintre bază şi ipotenuză să dispară.

Între timp, părîndu-mi-se că porumbeii suferă foarte mult, m-am hotărît să le redau libertatea.

Am dezlegat mai întîi numai pe unul dintre ei, un minunat hulub cenuşiu şi pestriţ, şi l-am aşezat pe marginea de răchită a nacelei.

Părea foarte neliniştit şi se uita cu teamă în jurul lui, bătînd din aripi şi gîngurind zgomotos. Dar n-a putut fi înduplecat să se încumete afară din nacelă. În cele din urmă am pus mîna pe el şi l-am azvîrlit la vreo şase yarzi departe de balon.

N-a făcut totuşi nici o încercare de a coborî, precum mă aşteptam, ci s-a străduit din răsputeri să se întoarcă, scoţînd totodată nişte ţipete foarte ascuţite şi pătrunzătoare.

În cele din urmă a izbutit să-şi redobîndească locul său de mai înainte, pe margine, dar, de-abia a ajuns, iată că şi-a lăsat capul în piept şi a căzut mort în fundul nacelei. Celălalt însă n-a avut o soartă atît de nenorocită.

Ca să-l împiedic de a urma pilda tovarăşului său şi să nu se mai întoarcă la balon, l-am aruncat în jos din toate puterile şi m-am bucurat văzîndu-l cum coboară cu mare iuţeală, folosindu-se cu uşurinţă şi în chipul cel mai firesc de aripile sale.

În foarte scurtă vreme s-a făcut nevăzut şi nu mă îndoiesc că a ajuns cu bine acasă.

Pisicuţa, care părea că se întremase de-a binelea, se ospăta acum cu poftă din pasărea moartă şi a adormit apoi cît se poate de mulţumită.

Pisoii ei erau foarte vioi şi nu arătau cîtuşi de puţin că nu s-ar simţi bine.

La opt şi un sfert, nemaiputînd respira fără o durere de nesuferit, am început numaidecît să aşez în jurul nacelei aparatul care ţinea de condensator.

Aparatul acesta necesită oarecare deslușiri, şi Excelenţele voastre vor binevoi să-şi aducă aminte că scopul meu era, în primul rînd, să mă înconjur pe de-a-ntregul şi să înconjur şi nacela cu o baricadă împotriva atmosferei mult prea rărite în care mă găseam. Gîndul meu era să introduc înăuntrul acestei baricade, cu ajutorul condensatorului meu, din chiar această atmosferă, o cantitate destul de condensată pentru nevoile respiraţiei.

În acest scop, pregătisem un sac de cauciuc, foarte trainic, cu totul impermeabil, dar flexibil.

Sacul acesta, de dimensiuni destul de mari, putea cuprinde, într-un anume fel, întreaga nacelă. Cu alte cuvinte, sacul putea fi întins pe tot fundul nacelei, apoi pe laturile ei şi aşa mai departe, de-a lungul frînghiilor, pe din afara lor, pînă la marginea de sus, adică la cercul unde e prinsă plasa.

După ce am desfăşurat în felul acesta sacul, închizîndu-l bine pe toate părţile şi pe fund, a trebuit să-l întăresc la vîrf sau la gură, petrecînd materialul prin cercul reţelei, adică între cerc şi reţea.

Dar dacă despărţeam reţeaua de cerc pentru a face loc, cum s-ar mai fi susţinut atunci nacela?

Plasa însă nu era pe de-a-ntregul legată de cerc, ci numai prinsă de el printr-un şir de noduri şi copci.

De aceea, am desfăcut numai cîteva din aceste noduri, lăsînd nacela să atîrne numai în cele rămase. După ce am introdus fîşia de cauciuc a părţii de sus a sacului, am refăcut nodurile nu chiar pe cerc, ceea ce ar fi fost cu neputinţă acum, cînd între ele se afla acea fîşie, ci într-un şir de nasturi mari, fixaţi tocmai pe învelişul acela, cam la

trei picioare mai jos de gura sacului. Intervalele dintre nasturi erau pe măsura celor dintre copci.

Am desfăcut apoi alte cîteva copci de pe margine, băgînd între ele o altă porțiune de cauciuc și prinzînd copcile slobode în nasturii corespunzători.

În chipul acesta puteam să introduc toată partea de sus a sacului între plasă și cerc.

Era vădit acum că cercul va cădea înăuntrul nacelei, iar întreaga greutate a acesteia, cu conținutul ei cu tot, nu se va mai ține decît mulțumită nasturilor și trăiniciei lor.

S-ar părea, la prima vedere, că legăturile acestea n-ar fi fost destul de puternice. Nu era însă cîtuși de puțin așa, fiindcă nasturii erau atît de apropiați unii de alții, incît fiecare dintre ei suporta numai o mică parte din întreaga greutate.

Într-adevăr, chiar dacă nacela și tot ce se afla într-însa ar fi fost de trei ori mai grele decît erau, și tot n-aș fi avut nici cea mai mică grijă. Am ridicat deci iarăși cercul înăuntrul învelitoarei de cauciuc și l-am fixat cam la înălțimea lui de mai înainte, cu ajutorul a trei prăjini pe care le pregătisem dinadins.

Bineînțeles, toate acestea le-am făcut ca să pot ține sacul deschis la gură și ca să mențin partea de jos a rețelei în poziția potrivită.

Nu-mi mai rămînea decît să leg gura sacului, ceea ce am și făcut, strîngînd cutele materialului laolaltă și răsucindu-le zdravăn înăuntru cu ajutorul unui soi de cabestan pe care-l aveam la indemînă.

Pe laturile învelitoarei pe care o potrivisem în acest chip în jurul nacelei am adaptat trei ochiuri de sticlă groasă, dar străvezie, prin care puteam privi foarte ușor împrejurul meu, pretutindeni în direcția orizontală. În porțiunea de învelitoare care alcătuia fundul ei se mai afla și un al patrulea ochi de geam la fel cu celelalte și potrivit pe o mică deschizătură făcută chiar în podeaua nacelei.

Acest lucru îmi îngăduia să mă uit de-a dreptul în jos, dar fiindcă mi-a fost cu neputință să așez și deasupră-mi o născocire asemănătoare, din pricina felului anumit în care închisesem gura sacului și a cutelor ce se alcătuiseră în țesutul de cauciuc, eu nu mă mai puteam aștepta să văd obiectele situate la zenit.

Bineînțeles că aceasta n-avea nici o însemnătate. Chiar dacă aș fi fost în stare să pun o fereastră în partea de deasupra, corpul balonului m-ar fi împiedicat să mă slujesc de ea.

Cam cu un picior mai jos de una dintre ferestrele laterale se afla o deschizătură circulară, cu un diametru de trei degete și prevăzută cu o margine de aramă potrivită în partea ei dinăuntru la spirala unui șurub. Aci era înșurubat tubul larg al condensatorului, corpul mașinii fiind așezat, bineînțeles, înăuntrul camerei de cauciuc.

Prin acest tub, o cantitate din atmosfera rarefiată dimprejur, fiind absorbită într-un vid făcut în corpul mașinii, era împinsă de aci în stare de condensare și amestecată cu aerul subțiat din cameră.

Repetînd această operație de mai multe ori, încăperea se umplea pînă la urmă cu o atmosferă prielnică respirației. Dar într-un spațiu atît de restrîns, aerul se strica foarte repede și devenea irespirabil. din pricina prea desei lui treceri prin plămîni.

Atunci, printr-o mică supapă din fundul nacelei, era împins afară, aerul dens absorbindu-se pe loc în atmosfera mai rară de sub noi.

Pentru a preîntîmpina neajunsul de a se face, la un moment dat,

vid total în încăpere, această primenire nu se săvîrșea dintr-o dată, ci numai treptat, deschizîndu-se doar pentru cîteva clipe supapa ca să fie reînchisă imediat, pînă ce, printr-o mișcare sau două a pompei condensatorului, era înlocuit aerul ce fusese împins afară.

De dragul experienței, pusesem pisica și pisoii ei într-un coșuleț și-l atîrnasem în afara nacelei de un nasture, tocmai lîngă acea supapă prin care, de altfel, puteam să-i hrănesc ori de cîte ori ar fi trebuit. Am făcut aceasta cu oarecare greutate, mai înainte de a deschide gura încăperii, ajungînd pînă sub nacelă cu una dintre prăjinile de care am mai vorbit la capătul căreia fusese potrivit un cîrlig.

Dar de îndată ce aerul condensat a pătruns în cameră, atît cercul cît și prăjinile n-au mai fost de trebuință, fiindcă izbucnirea aerului închis a destins cu putere cauciucul. Nu era decît nouă și zece cînd am isprăvit cu aceste pregătiri și am umplut camera cu aer condensat, așa precum am spus. În tot răstimpul în care am trebăluit așa am îndurat cele mai groaznice chinuri din pricina greutății de a respira și m-am căit amarnic de neglijența sau mai bine zis de îndrăzneala neroadă de care m-am făcut vinovat amînînd pînă în ultima clipă un lucru atît de însemnat.

Dar, în sfîrșit, de îndată ce am scos-o la capăt, am și început să mă bucur de roadele muncii mele. Încă o dată am putut să respir ușor și în toată voia. Și, la urma urmei, de ce n-ar fi fost așa? Și nu mică mi-a fost bucuria dîndu-mi seama că durerile cumplite care mă chinuiseră pînă atunci m-au părăsit.

O ușoară durere însoțită de o senzație ca și cum mi s-ar umfla și dezumfla încheietura mîinilor, gleznele și gîtul era aproape singurul neajuns de care mă mai puteam plînge.

La ora nouă fără douăzeci, adică nu mult înainte de a fi închis gura sacului, coloana de mercur a barometrului nostru, care, precum am mai spus, era de o mărime neobișnuită, coborîse la extrema lui limită de jos. Arăta o înălțime de 132.000 de picioare sau de douăzeci și cinci de mile, ceea ce înseamnă că privirile mele îmbrățișau o întindere de Pămînt ce nu cuprindea mai puțin de a treisute douăzecea parte din întreaga lui suprafață. La ora nouă am pierdut iarăși din vedere ținuturile dinspre răsărit, dar nu mai înainte de a-mi fi dat seama că balonul se îndrepta cu iuțeală spre nord-nord-vest. Dedesubt, oceanul își mai păstra înfățișarea lui concavă, cu toate că adesea privirea îmi era împiedicată de grămezile de nori ce pluteau încoace și încolo.

La nouă și jumătate am aruncat, ca experiență, o mînă de pene prin supapă. Dar n-au plutit, cum mă așteptasem, ci au căzut drept în jos, perpendicular, ca o ghiulea, grămadă, cu mare iuțeală, și le-am pierdut din ochi în cîteva clipe. La început n-am știut ce să cred despre un fenomen atît de extraordinar, neputînd crede că viteza cu care mă înălțam crescuse deodată într-un chip atît de uimitor. Curînd însă mi-am dat seama că atmosfera era mult prea rărită pentru a putea susține fie chiar și niște pene; într-adevăr, ele cădeau așa cum mi se păruse, cu o mare repeziciune, și am fost uimit de iuțeala căderii lor adunată cu viteza înălțării mele.

La ora zece am băgat de seamă că nu mai era de făcut nimic care să-mi ceară luarea-aminte. Treaba mergea strună și eram încredințat că balonul se înalță cu repeziciune necontenit sporită, cu toate că nu mai aveam nici un mijloc de a putea calcula sporul acesta de viteză. Nu mă mai durea nimic, nu simțeam nici un fel de suferință

și eram plin de voie bună, cum nu mai fusesem niciodată de la plecarea mea din Rotterdam. Mă îndeletniceam cînd cu cercetarea diferitelor mele aparate, cînd cu primenirea aerului din încăpere.

La ora cinci după-amiază, cînd tocmai îmi făceam de lucru cu primenirea aerului din cameră, m-am folosit de acest prilej ca să mă uit prin supapă la pisică și pisoi. Pisica părea că se simte iarăși foarte rău și nu m-am îndoit nici o clipă că suferința ei e pricinuită mai cu seamă de greutatea de a respira. Dar experiența mea cu pisoii avusese urmări din cele mai ciudate. Mă așteptasem, bineînțeles, să-i văd că dau semne de boală, deși în mai mică măsură decît mama lor, și aceasta ar fi fost de ajuns ca să mă întărească în părerea mea cu privire la deprinderea de a indura presiunea atmosferică. Dar n-am crezut că îi voi găsi, după ce i-am privit cu luare-aminte, că se bucură de o sănătate înfloritoare, că respiră cu cea mai mare ușurință și cu totul normal, fără să dea semne de boală de nici un fel. Nu puteam lămuri mai bine toate acestea decît dînd extindere teoriei mele pînă la a presupune că atmosfera foarte rărită din jurul nostru ar putea să nu fie așa cum crezusem eu, adică neprielnică nevoilor vieții din punct de vedere chimic, și că s-ar fi putut ca o ființă născută într-un asemenea mediu să nu simtă nici o greutate de a o respira. Și aceeași ființă, dacă s-ar fi mutat spre straturile mai dense din apropierea pămîntului, ar fi îndurat chinuri la fel cu acelea pe care le cunoscusem eu mai devreme. A fost atunci pentru mine un prilej de adincă părere de rău că un accident nenorocit a pricinuit pierderea, în acea clipă, a micii mele familii de pisici și m-a lipsit de mijloacele de a cerceta mai îndeaproape această problemă printr-o experiență neîntreruptă. Trecîndu-mi mîna prin supapă cu o cană de apă pentru pisica cea bătrînă, mi-am agățat mîneca de nasturele care susținea coșul, desprinzîndu-l de el într-o clipă. Dacă totul s-ar fi topit atunci în aer, și încă n-ar fi pierit din ochii mei mai repede și mai neașteptat. N-a trecut, desigur, nici a zecea parte dintr-o secundă de la desprinderea coșulețului și pînă la dispariția lui cu conținut cu tot.

La ora șase am zărit o mare parte a întinderii de Pămînt dinspre răsărit învăluită într-o negură deasă, care înainta mereu, cu mare iuțeală, pînă ce, la ora șapte fără cinci, întreaga suprafață era cufundată în bezna nopții. Dar numai după oarecare trecere de timp razele Soarelui, care asfințise, încetară de a mai lumina balonul. Și această împrejurare, cu toate că, bineînțeles, era de prevăzut, mi-a făcut totuși o negrăită plăcere. Era neîndoios că în zori am să văd răsăritul astrului de lumină cu multe ceasuri mai devreme decît cetățenii din Rotterdam, cu toate că ei se aflau mult mai spre est. Și astfel, zi după zi, pe măsură ce mă voi înălța mai tare, mă voi bucura de lumina soarelui un răstimp tot mai lung. Am luat atunci hotărîrea să țin un jurnal al călătoriei mele, socotind zilele de cîte douăzeci și patru de ore la rînd și netinînd seamă de intervalele de întuneric.

La ora zece, simțind că mi s-a făcut somn, m-am hotărît să mă culc și să dorm cît mai e încă noapte. Dar iată că se ivi o încurcătură la care, oricît era ea de firească, nici măcar nu mă gîndisem pînă în această clipă cînd vorbesc. Dacă adormeam, așa cum și aveam de gînd, cum s-ar mai fi putut primeni aerul între timp? Să-l respir mai mult decît cel mult o oră ar fi fost cu neputință. Și chiar dacă acest răstimp s-ar fi prelungit pînă la un ceas și un sfert, urmările ar fi fost cu totul nenorocite. Această dilemă m-a neliniștit și m-a pus pe gînduri. Auzisem și eu, desigur, de acel student care, ca să nu adoarmă

cu nasul în cărţi, ţinea în mînă o minge de aramă. Căzînd cu un zgomot asurzitor într-un lighean din acelaşi metal, aşezat lînga scaunul lui pe podea, această minge îi slujea într-adevăr ca să-i trezească ori de cîte ori îl fura somnul. Dar cazul meu era cu totul altul şi nu putea fi rezolvat prin ceva asemănător. Eu nu doream să rămîn treaz, ci doar să fiu sculat din somn la răstimpuri regulate. Într-un tîrziu am recurs la vicleşugul următor. Oricît ar părea el de simplu, l-am salutat în clipa în care l-am găsit, ca pe o născocire la fel de mare cu a telescopului, a maşinii cu aburi sau chiar a tiparului.

Trebuie să spun că balonul, la înălţimea pe care o atinsese, îşi continua ascensiunea în chip regulat şi în linie dreaptă, astfel că nacela îl urma într-o neclintire atît de desăvîrşită, încît ar fi fost cu neputinţă să observi cea mai uşoară tremurare. Această împrejurare mi-a fost foarte prielnică în planul pe care-l hotărîsem.

Provizia mea de apă fusese adusă în butoaie de cîte cinci galloane * fiecare, bine înţepenite înăuntrul nacelei. Am desprins unul şi, luîndu-mi două frînghii, le-am legat strîns de la o margine de răchită la cealaltă, aşezîndu-le paralel şi la o distanţă de un picior între ele, aşa încît să alcătuiască un fel de policioară, pe care am aşezat şi am fixat butoiul într-o poziţie orizontală.

Cam la opt inci sub aceste frînghii şi la patru picioare de fundul nacelei am fixat o altă poliţă făcută însă din placaj subţire — aceasta fiind singura bucată de lemn pe care o aveam. Pe acea poliţă şi tocmai sub marginea butoiaşului am pus un mic urcior de pămînt.

Am făcut apoi o gaură în fundul butoiului deasupra urciorului şi am potrivit în ea o pană dintr-un lemn moale tăiat în formă de con sau de lumînare. Am înfipt şi-am retras, puţin cîte puţin, pana aceasta pînă cînd, după cîteva încercări, a ajuns la punctul cel mai potrivit ca îngustime, acolo unde apa, picurînd pe gaură şi căzînd in urciorul de sub ea, o să-l umple pînă-n buză în şaizeci de minute. Bineînţeles că aceasta era un lucru uşor de determinat, socotind în ce măsură se umplea urciorul într-un timp anumit. După ce orînduisem totul, urmarea era lesne de ghicit. Patul meu era în aşa fel aşezat pe podeaua nacelei, încît, stînd culcat, capul să-mi fie chiar sub şipul urciorului. Era lucru sigur că după o oră, umplîndu-se, urciorul avea să dea pe din afară, scurgîndu-se pe gura lui, aflată mai la vale decît marginea. Era, de asemenea, neîndoios că apa, căzînd de la o înălţime de mai mult de patru picioare, nu putea să nu pice de-a dreptul pe obrazul meu şi, prin urmare, trebuia să mă trezească negreşit şi instantaneu chiar şi din somnul cel mai adînc cu putinţă.

Pînă să isprăvesc cu toate aceste pregătiri, se făcuse de-a binelea unsprezece şi m-am şi lungit pe pat, plin de încredere în bunul mers al invenţiei mele. Şi n-am fost dezamăgit nicidecum. La fiecare şaizeci de minute eram trezit de credinciosul meu cronometru. După ce goleam urciorul în gaura butoiului şi lucram şi la condensator, mă culcam iarăşi în pat. Somnul acesta cu întreruperi regulate m-a supărat mai puţin decît m-aş fi aşteptat. Şi cînd, în cele din urmă, m-am trezit, fiindcă se făcuse ziuă, ceasul era şapte, iar soarele se înălţase cu mai multe grade deasupra orizontului.

3 APRILIE. Mă aflam cu balonul la o înălţime într-adevăr nemaipomenită, iar convexitatea Pămîntului se făcuse cît se poate de vă-

* Unitate de măsură pentru volume; în Statele Unite un gallon = 3.7835 l (n. r.)

dită. La picioarele mele, jos, pe suprafața oceanului, se zăreau ciorchine de puncte negre care erau, fără îndoială, grupuri de insule. Deasupra mea, cerul era negru ca păcura și stelele străluceau. De fapt, ele au sticlit așa mereu, chiar din prima zi a ascensiunii. Departe, spre miazănoapte, zăream o dungă albă, nespus de luminoasă, tocmai la marginea orizontului, și nu mă îndoiam că ar putea să fie țărmul sudic al Oceanului polar. Faptul acesta îmi trezise foarte mult curiozitatea, fiindcă trăgeam nădejde să înaintez mai spre nord și la un moment dat să mă găsesc poate chiar deasupra Polului. Îmi părea însă rău că înălțimea prea mare mă va împiedica să pot face o cercetare atît de amănunțită cît aș fi dorit.

În cursul zilei nu s-a mai întîmplat nimic deosebit. Aparatul meu funcționa cît se poate de bine și balonul se înălța mereu fără să se simtă nici o oscilație. Era un frig tăios, care m-a silit să mă învelesc bine cu un palton. Cînd pe Pămînt s-a făcut din nou întuneric, m-am lungit iarăși în pat, cu toate că încă vreo cîteva ore mai tîrziu lumina a continuat să plutească împrejurul meu. Ceasornicul de apă își făcea regulat datoria și am dormit adînc pînă în dimineața următoare, afară de întreruperile de la răstimpuri.

4 APRILIE. M-am trezit bine — sănătos și plin de voie bună — și am rămas uimit de schimbarea ciudată ce avusese loc în înfățișarea mării. Pierduse aproape cu totul culoarea de un albastru închis pe care o avea mai înainte și era acum de un cenușiu spălăcit și cu un luciu care supăra ochii. Convexitatea oceanului devenise atît de vădită încît întregul noian al apelor din depărtări părea că se prăbușește năprasnic în abisul orizontului, și m-am pomenit în vîrful picioarelor că ascult ecourile uriașei cascade.

Insulele nu se mai vedeau. Ar fi cu neputință de spus dacă au trecut sub orizont spre sud-est sau dacă, din pricina înălțimii, în necontenită creștere, la care mă aflam, le-am pierdut din vedere. Aș înclina totuși către această din urmă părere. Spre miazănoapte, chenarul de gheață se vede din ce în ce mai deslușit. Frigul nu mai este atît de tăios.

5 APRILIE. Am contemplat ciudatul fenomen al răsăritului de soare, în vreme ce aproape toată suprafața pămîntului este încă învăluită în beznă. Curînd însă lumina s-a revărsat pretutindeni, și am zărit din nou chenarul ghețarilor spre miazănoapte. Îl vedeam acum foarte deslușit și părea de o culoare mult mai închisă decît apele oceanului. Mă apropiam, fără doar și poate, de Pol cu mare iuțeală. Mi s-a părut că zăresc din nou o fîșie de pămînt spre răsărit și alta spre apus, dar nu eram sigur. Vreme potrivită. Nu s-a întîmplat nimic mai de seamă în tot timpul zilei. M-am culcat devreme.

6 APRILIE. Am fost uimit găsind linia ghețarilor la o foarte mică depărtare și un cîmp nemărginit de ghețuri întinzîndu-se spre nord, pînă departe la orizont. Era vădit că, dacă își urma fără abatere drumul, balonul ajungea în curînd deasupra Oceanului Înghețat și nu prea mai aveam îndoieli că voi vedea, în sfîrșit, Polul. Tot timpul zilei m-am aflat mereu deasupra ghețarilor. Pe înnoptate, limitele orizontului meu au crescut deodată într-un chip simțitor datorită, desigur, formei Pămîntului, care e a unei sfere turtite, și înaintării mele deasupra ținuturilor teșite din vecinătatea cercului arctic. Într-un tîrziu, cînd m-a năpădit întunericul, m-am culcat plin de neliniște, temîndu-mă ca nu cumva să trec deasupra unui lucru care stîrnește o atît de mare curiozitate fără a avea prilejul să-l cercetez.

7 APRILIE. M-am trezit devreme și, spre marea mea bucurie, am privit îndelung la ceea ce nu poate fi pus la îndoială cînd presupun că este însuși Polul. Era, fără doar și poate, acolo și chiar la picioarele mele, dar, vai! mă ridicasem la o înălțime atît de mare încît nu puteam desluși nimic lămurit. Întreaga emisferă nordică se întindea la picioarele mele ca o hartă în proiecție ortografică.* Iar marele cerc al ecuatorului însuși alcătuia hotarul despărțitor al orizontului meu. Cu toate acestea, Excelențele voastre vor înțelege ușor că ținuturile pînă acum neexplorate din vecinătatea cercului arctic, deși așezate de-a dreptul sub mine și văzute fără o perspectivă aparentă, erau totuși prea micșorate și la prea mare depărtare de punctul din care le priveam ca să-mi îngăduie o cercetare mai amănunțită. Ceea ce se vedea totuși era ceva ciudat și atrăgător. La miazănoapte, dincolo de acel chenar uriaș de care am pomenit și care poate fi denumit limita descoperirilor omului în aceste ținuturi, se întindea, aproape fără întrerupere, un lințoliu de gheață. Chiar de la primele începuturi suprafața lui e vădit turtită, iar mai departe e netedă și plană, iar la urmă, devenind concavă, sfîrșește chiar la Pol într-un gol circular cu marginile tăioase, al cărui diametru aparent alcătuia cu balonul un unghi de vreo șaizeci și cinci de secunde și a cărui culoare închisă, cu nuanțe schimbătoare, era tot mereu mai întunecată decît orice altă pată din emisfera vizibilă și uneori se adîncea pînă la negrul cel mai intens**. Mai departe, anevoie s-ar mai fi putut desluși ceva. La ora douăsprezece, centrul circular descrescuse, iar la șapte d.a. l-am pierdut cu totul din vedere, căci balonul trecuse peste marginea dinspre vest a ghețurilor și plutea cu iuțeală înspre ecuator.

8 APRILIE. Am descoperit o micșorare simțitoare în diametrul aparent al Pămîntului pe lîngă o vădită alterare în culoarea și înfățișarea lui generală. Întreaga suprafață vizibilă era de aceeași culoare verde palidă, cînd mai accentuată, cînd mai ștearsă, iar pe alocuri căpătase o strălucire care pentru ochi era chiar supărătoare. Vederea mi-era foarte stînjenită din pricina densității atmosferei, suprafața învecinată fiind încărcată de nori prin a căror îngrămădire de-abia puteam zări ici și colo Pămîntul. În ultimele patruzeci și opt de ore am fost aproape tot timpul împiedicat de acest obstacol de a vedea ceva acolo jos. Îmi dădeam bine seama totuși că balonul plutea deasupra marilor lacuri ale Americii de Nord și se îndrepta gonind spre miazăzi, ceea ce însemna că mă va purta foarte curînd spre tropice.

Această împrejurare m-a bucurat nespus de mult și am întîmpinat-o ca pe o prevestire sigură a izbînzii finale. Căci drumul pe care-l luasem pînă acum mă neliniștise într-adevăr foarte mult. Era vădit că, dacă aș fi mers mai departe în această direcție, n-aș mai fi ajuns niciodată în Lună, a cărei orbită e înclinată pe ecliptică***, cu un unghi mic de numai 5°8'48". Oricît s-ar părea de ciudat, de-abia în această perioadă am început să-mi dau seama de marea greșeală pe care o făcusem la plecare, cînd nu mi-am ales un punct de pornire chiar în planul elipsei lunare.

9 APRILIE. Diametrul Pămîntului era astăzi foarte micșorat, iar

---

* Ca o hartă în relief (n. r.)

** Această descriere este imaginară, deoarece pe vremea aceea regiunea polară nu fusese explorată (n. r.)

*** Cercul după care planul orbitei terestre intersectează bolta cerească aparentă și care constituie astfel orbita aparentă a Soarelui (n. r.).

culoarea, la suprafața lui, devenea, ceas cu ceas, de un galben tot mai închis. Balonul își urma fără șovăire drumul spre miazăzi, iar la orele nouă d.a. ajunse deasupra coastei nordice a golfului Mexic.

11 APRILIE. Am găsit o micșorare simțitoare în diametrul aparent al Pămîntului și o creștere însemnată, vizibilă acum pentru întîia oară, în acela al Lunii, căreia îi mai trebuiau doar cîteva zile pentru a fi Lună plină. De azi înainte e nevoie de o trudă îndelungată și istovitoare spre a condensa înăuntrul camerei aer îndestulător pentru menținerea vieții.

12 APRILIE. O ciudată schimbare a avut loc în ceea ce privește direcția balonului, și. cu toate că o prevăzusem întru totul, mi-a făcut o bucurie fără de seamăn. După ce ajunsese, în cursa lui de mai înainte, la paralela a douăsprezecea de latitudine sudică, s-a abătut deodată, cu un unghi ascuțit, spre est și a continuat astfel toată ziua, ținîndu-se aproape exact, dacă nu chiar de tot, în planul elipsei lunare. Ceea ce e vrednic de luat în seamă e că urmarea acestei schimbări de rută a fost o simțitoare oscilație a nacelei și care a durat un răstimp de cîteva ceasuri.

13 APRILIE. Am fost iarăși foarte speriat de faptul că acel trăsnet zgomotos și puternic care m-a îngrozit în ziua de zece s-a repetat din nou. M-am gîndit foarte mult la acest lucru, dar n-am fost în stare să găsesc o explicație mulțumitoare.

Mare descreștere în diametrul aparent al Pămîntului care nu mai subîntindea, în raport cu balonul, decît un unghi nițeluș mai mare de 25 de grade. Luna nu se vedea de loc, fiind aproape la zenit. Îmi continuam mersul tot în planul elipsei, dar înaintam foarte puțin spre răsărit.

14 APRILIE. Nespus de rapidă descreștere a diametrului terestru. Am fost astăzi cît se poate de tulburat la gîndul că balonul plutește pe axul apsizilor * spre punctul perigeului. Cu alte cuvinte, el urmează drumul care-l va duce de-a dreptul în Lună, în partea cea mai apropiată de Pămînt a orbitei sale. Luna se afla chiar deasupra capului meu, ceea ce o ascundea cu totul vederii mele. A trebuit să muncesc îndelung și greu ca să condensez atmosfera din odaie.

15 APRILIE. Nu se mai pot desluși bine pe Pămînt nici măcar contururile mărilor și ale continentelor. Pe la orele douăsprezece am fost surprins pentru a treia oară la auzul acelui sunet înfiorător care mă uimise atît de tare și înainte. Dar de data asta a durat cîteva clipe și, tot timpul cît a ținut, a sporit mereu în intensitate. În cele din urmă, pe cînd stăteam năuc și îngrozit în așteptarea a nu știu ce fel de nimicire năprasnică, nacela s-a cutremurat cu o putere nemaipomenită, și o grămadă uriașă și înflăcărată dintr-o materie pe care n-am putut s-o deslușesc s-a năpustit cu glasul a mii de tunete, urlînd și vuind, asupra balonului. Cînd spaimele și uimirea mi s-au mai risipit, mi-am dat destul de lesne seama că poate e vorba de vreun fragment vulcanic uriaș azvîrlit din lumea de care mă apropiam atît de repede și, pe cît se pare, de unul dintre multele feluri de materii ciudate ce se găsesc din întîmplare și pe Pămînt și sînt numite meteoriți, în lipsa unei denumiri mai potrivite.

---

* Apsizi — cele două puncte extreme ale axei mari a elipsei pe care o descrie un corp ceresc în jurul altuia, central, de masă cu mult mai mare decît el.

17 APRILIE. Dimineața aceasta a însemnat o dată hotărîtoare în călătoria mea. Vă mai amintiți că în ziua de 13 Pămîntul subîntindea, în raport cu balonul, un unghi de 25 de grade. La 14, unghiul acesta se micșorase simțitor, la 15 am observat o scădere și mai rapidă și la 16, cînd m-am dus la culcare, notasem un unghi care nu măsura mai mult de șapte grade și cincisprezece minute. Mare mi-a fost uimirea cînd, trezindu-mă dintr-un somn scurt și chinuit, în această dimineață de astăzi, șaptesprezece, am găsit suprafața de dedesubt crescută ca volum așa deodată, ca prin minune, pînă la a arăta nu mai puțin de 29 de grade în diametru aparent unghiular. Am rămas ca trăsnit. Nici un cuvînt n-ar putea să exprime groaza și uimirea cumplită și fără de seamăn de care am fost cuprins și copleșit totodată. Genunchii îmi tremurau, dinții îmi clănțăneau, părul mi se zbîrlise pe cap. Așadar balonul a făcut explozie! Acesta a fost cel mai năvalnic gînd care mi-a fulgerat prin minte: „Desigur că balonul a făcut explozie!". Cădeam! Cădeam cu cea mai năpraznică, cea mai neasemuită repeziciune. Judecind după imensa depărtare parcursă atît de repede pînă acum, nu puteau trece mai mult de zece minute pînă voi fi atins suprafața Pămîntului, zece minute pînă ce voi fi năpustit în adînc și nimicit. Dar, în cele din urmă, judecata îmi veni în ajutor. Am stat și m-am gîndit și am început să mă îndoiesc. Era un lucru cu neputință. În ruptul capului nu se putea să fi ajuns atît de repede jos. Pe de altă parte, cu toate că mă apropiam, fără doar și poate, de suprafața de teren de sub mine, o făceam cu o viteză care nu era cîtuși de puțin proporțională cu aceea pe care mi-o închipuisem la început. Gîndul acesta mi-a fost de folos, mi-a liniștit mintea tulburată, și, în cele din urmă, am izbutit să privesc fenomenul din adevăratul lui punct de vedere. De fapt, groaza trebuie să mă fi scos din minți de vreme ce nu mi-am putut da seama de uriașa deosebire dintre înfățișarea suprafeței de sub mine și suprafața planetei natale. Aceasta din urmă era, desigur, deasupra capului meu și cu totul ascunsă vederii mele de corpul balonului, în timp ce Luna, Luna însăși, în toată strălucirea ei, se întindea jos, dedesubtul meu și la picioarele mele.

Uimirea și surprinderea iscate în mintea mea de această nemaipomenită schimbare în starea lucrurilor erau, poate, partea cea mai greu de explicat din toată aventura mea. Fiindcă toată această răsturnare nu numai că era firească, dar fusese prevăzută cu mult înainte ca o împrejurare la care trebuia să mă aștept cînd aș ajunge în acel punct al călătoriei mele în care atracția planetei va fi înlocuită de atracția satelitului, sau, mai bine zis, în care gravitația balonului față de Pămînt va fi mai puțin puternică decît gravitația lui față de Lună.

Desigur, eu mă trezeam dintr-un somn adînc, cu toate simțurile toropite, ca să urmăresc deodată un fenomen cutremurător și pe care, cu toate că îl așteptam, n-am crezut totuși că se va întîmpla chiar în clipa aceea.

E aproape de prisos să mai spun că, ajungînd la o înțelegere adevărată a stării în care mă găseam și stăpînindu-mi spaima care-mi copleșise puterile sufletului, mi-am îndreptat în primul rînd toată atenția asupra Lunii și a înfățișării ei fizice, generale.

Se întindea jos, sub mine, ca o hartă, și, cu toate că, după socoteala mea, distanța la care se afla era destul de mare, ochii mei puteau desluși contururile suprafeței sale cu o precizie izbitoare și

totodată și de neînțeles. De la cea dintii privire m-a surprins, ca fiind trăsătura cea mai neobișnuită a condițiilor ei geologice, lipsa desăvîrșită a oricărui ocean, a oricărei mări și chiar a oricărui lac sau rîu și a apelor de orice fel. Cu toate acestea, lucru ciudat, zăream vasta întindere de un caracter vădit aluvial, deși cea mai mare parte a emisferei ce se putea vedea era acoperită de nenumărați munți vulcanici, de formă conică și avînd mai degrabă înfățișarea unor cucuie făcute de mîna omului decit a unor protuberanțe naturale. Cea mai înaltă dintre ele nu depășea trei mile și trei sferturi în înălțime... Era vădit că acești vulcani, in cea mai mare parte a lor, se aflau în stare de erupție *, și-mi dam seama, plin de groază, de puterea și de violența lor judecînd după tunetele repetate ale stîncilor greșit numite meteorice care se năpusteau de jos și treceau acum pe lîngă balon cu o frecvență tot mai inspăimîntătoare.

18 APRILIE. Am găsit astăzi că volumul aparent al Lunii a crescut in chip nemăsurat, iar viteza tot mai sporită a pogorîrii mele a început să mă umple de groază. Vă amintiți desigur că, la început, cînd îmi dădeam cu gîndul dacă o călătorie în Lună este sau nu cu putință, am ținut bine seamă în socotelile mele de faptul că ar exista în vecinătatea ei o atmosferă densă, proporțională cu forma satelitului. Aceasta în ciuda atîtor ipoteze ce afirmă contrariul și, aș mai adăuga, în ciuda unei neîncrederi obștești în existența vreunei atmosfere lunare... Mă bizuiam, bineînțeles, pe rezistența sau, mai bine zis, pe sprijinul unei atmosfere care ar exista într-o stare de densitate așa cum mi-am închipuit-o eu. Dacă pînă la urmă s-ar fi dovedit că am dat greș, n-aveam nimic altceva de așteptat, ca deznodămînt al aventurii mele, decît să fiu spulberat în atomi pe suprafața colțuroasă a satelitului. Și aveam, desigur, temeiuri puternice să-mi fie frică. Depărtarea mea de Lună era oarecum neînsemnată, pe cînd munca de care era nevoie la condensator nu se micșorase întru nimic și nu puteam descoperi nici un semn de scădere în rarefierea păturii de aer.

19 APRILIE. Spre marea mea bucurie, în dimineața aceasta, pe la orele nouă, suprafața Lunii fiind înspăimîntător de aproape și temerile mele peste măsură de sporite, pompa condensatorului dădu, în sfîrșit, semne neîndoielnice de alterare a atmosferei. Pe la zece aveam temeiuri să cred că densitatea ei crescuse în mare măsură. La unsprezece, aparatul îmi dădea mai puțin de lucru, iar la douăsprezece am încercat să deșurubez cabestanul și, văzînd că după ce am făcut-o n-am avut de suferit nici un neajuns, am scos, în cele din urmă, cauciucul camerei și l-am dat jos de pe nacelă. Așa cum era de așteptat, urmările imediate ale unei astfel de experiențe atît de primejdioase și pripite au fost o strașnică durere de cap și niște spasme. Dar aceste greutăți, precum și altele în legătură cu respirația nu erau, nici într-un caz, atît de mari încît să-mi pună viața în primejdie.

Am luat deci hotărîrea să le îndur cît puteam mai bine, cu gîndul că voi scăpa de ele de îndată ce mă voi apropia de straturile din apropierea Lunii. Dar această apropiere se înfăptuia cu o repeziciune de neînchipuit, și în curînd am fost încredințat — și totodată și îngrijorat — că, deși n-am să fiu înșelat în așteptările

* Previziunea lui Poe că în Lună s-ar găsi vulcani activi a fost doar parțial confirmată de unele recente observații ale astronomilor sovietici (n. r.)

mele cu privire la existența unei atmosfere dense în proporție cu masa satelitului, greșisem totuși cînd am presupus că densitatea aceasta, chiar la suprafață, va fi destul de mare pentru a putea susține greutatea uriașă conținută de nacela balonului meu. Cu toate acestea, așa ar fi trebuit să fie; întocmai ca la suprafața Pămîntului, dacă se ține seamă că greutatea corpurilor de pe orice planetă ar fi, este în funcție de densitatea atmosferică. Dar nu era totuși cazul aici. Și lucrul acesta îl dovedea îndeajuns violența căderii mele. De ce nu era cazul, aceasta nu s-ar putea explica decît ținînd seamă de acele perturbații geologice posibile despre care am pomenit mai sus. Oricum, mă aflam acum chiar deasupra planetei și coboram cu cea mai năpraznică repeziciune. N-am pierdut, așadar, nici o clipă ca să arunc peste bord lestul, butoaiele cu apă, aparatul condensator și, în cele din urmă, toate lucrurile din nacelă. Dar totul era în zadar. Cădeam necontenit, cu o iuțeală năpraznică și nu mai aveam mai mult de o jumătate de milă pînă la suprafață. De aceea, ca un ultim mijloc de scăpare, după ce-mi aruncasem haina, pălăria și cizmele, am desprins de balon pînă și nacela, care avea o greutate destul de însemnată și astfel, agățîndu-mă cu amîndouă mîinile de plasă, abia dacă mai avui vreme să-mi dau seama că întregul ținut, atît cît vedeam cu ochii, era presărat pretutindeni cu locuințe de pitici *, cînd, iată, am și căzut cu capul în jos, drept în inima unei cetăți fantastice, în mijlocul unei mulțimi numeroase de omuleți pociți și măruntei, care nu rosteau nici un cuvînt și nu-și dădeau nici cea mai mică osteneală să mă ajute, ci stăteau ca o turmă de nerozi, strîmbîndu-se caraghios și uitîndu-se chiorîș, cu mîinile în șolduri, la balonul meu și la mine. Le-am întors spatele și, privind spre Pămînt, pe care-l părăsisem de curînd și poate pentru totdeauna, l-am văzut în chip de scut uriaș de aramă întunecată, cu diametrul cam de două grade, țintuit și nemișcat în ceruri, deasupra capului, și împodobit la o margine cu un chenar făcut din aurul cel mai strălucitor. Nu se putea vedea nici urmă de ape sau de continente.

Și totul era bălțat cu fel de fel de pete și încins cu zonele tropicale și ecuatoriale.

Așadar, cu voia Excelențelor voastre, după un șir întreg de mari neliniști și de nemaiauzite primejdii din care am scăpat ca prin minune, am ajuns în cele din urmă cu bine, în a nouăsprezecea zi de la plecarea mea din Rotterdam, la capătul unei călătorii care este, fără îndoială, cea mai extraordinară și cea mai însemnată pe care a întreprins-o, a înfăptuit-o sau a plănuit-o cîndva vreun locuitor al Pămîntului. Dar mai rămîne să-mi povestesc aventurile. Și, într-adevăr, Excelențele voastre își pot lesne închipui că — după o ședere de cinci ani pe un corp ceresc care nu numai că e nespus de interesant prin faptul că e strîns legat, ca satelit, de lumea omului — aș mai putea să dau și unele vești, spre știința Colegiului național al astronomilor, cu mult mai însemnate decît amănuntele, oricît ar fi ele de minunate, ale simplei călătorii care a luat sfîrșit in chip atît de norocos. Aceasta este de fapt toată problema. Aș avea multe, foarte multe de împărtășit și aș face-o cu cea mai mare plăcere. Aș avea multe de spus despre climatul satelitului... Despre

* Desigur că acești pitici reprezintă doar o ficțiune. Interesant e totuși faptul că Edgar Poe admitea existența vieții și pe alte corpuri cerești, așa cum admite și știința contemporană (n. r.).

trecerile neașteptate de la cald la frig... Despre lumina solară de neîndurat și arzătoare care ține cincisprezece zile și despre frigul mai mult decît polar care-i urmează... Despre o zonă variabilă de ape curgătoare... Despre poporul însuși... Despre obiceiurile, purtările, așezămintele politice... Despre ciudata înfățișare a locuitorilor, despre urîțenia lor, despre lipsa lor de urechi, acele apendice de prisos într-o atmosferă atît de deosebită...

Și mai presus de toate, dacă Excelențele voastre îmi îngăduie, despre acele taine ce se ascund în ținuturile din cealaltă parte a Lunii... Ținuturi care, datorită îmbinării uimitoare dintre rotația satelitului pe propria-i axă și revoluția lui siderală în jurul Pămîntului, nu s-au arătat pînă acum și nu se vor arăta niciodată în fața vreunui telescop terestru.

Toate acestea și multe, multe altele aș vrea să le povestesc cu de-amănuntul. Dar, ca să scurtez, trebuie să-mi capăt răsplata. Aș dori să mă întorc la casa mea, în sinul familiei mele. Iar ca preț al comunicărilor mele viitoare, ținînd seamă de lumina pe care am putința s-o arunc asupra multor ramuri însemnate ale științelor fizice și metafizice, trebuie să cer, prin mijlocirea cinstitei domniilor voastre bresle, iertare pentru crima de care m-am făcut vinovat prin uciderea acelor creditori ai mei la plecarea mea din Rotterdam. Așadar, acesta e scopul scrisorii mele. Aducătorul ei, un locuitor din Lună pe care l-am învățat ce să facă pentru a fi crainicul meu pe Pămînt, va aștepta la bunul plac al Excelențelor voastre ca să se întoarcă la mine cu iertarea de care am pomenit, dacă am, într-un fel sau altul, putința s-o dobîndesc.

Am onoarea de a fi etc. etc. smeritul servitor al Excelențelor voastre.

HANS PFAAL

* * *

După ce au sfîrșit de citit acest extraordinar document, se zice că profesorul Rudabub, peste măsură de uluit, și-a scăpat pipa din gură, iar Mynheer Superbus Van Underduk, după ce și-a scos ochelarii, i-a curățat și i-a pus în buzunar, și-a uitat de sine și de demnitatea sa, și încă în așa măsură încît, în culmea uimirii și a admirației, s-a răsucit de trei ori pe călcîie. Nu putea fi nici o îndoială în această privință: se va obține iertarea. Așa cel puțin jurase, cu un jurămînt groaznic, profesorul Rudabub și astfel a cugetat și vestitul Van Underduk cînd l-a luat la braț pe colegul său întru știință și, fără a rosti un cuvînt, a făcut aproape tot drumul pînă acasă, unde avea să chibzuiască asupra măsurilor ce ar trebui luate. Dar, ajungînd la ușa locuinței primarului, profesorul s-a gîndit să spună că de vreme ce mesagerul a găsit cu cale să dispară, pesemne înspăimîntat pînă la moarte de înfățișarea sălbatică a locuitorilor din Rotterdam, iertarea nu-i va fi de mare folos, căci numai un om din Lună ar putea întreprinde o călătorie atît de lungă. Primarul a recunoscut adevărul acestei observații, astfel că discuția a luat

sfîrşit. Scrisoarea fiind publicată, a dat naştere la felurite păreri şi clevetiri. Unii atotştiutori s-au făcut de rîs arătînd că întreaga ispravă nu era altceva decît o păcăleală. Cred însă că tot păcăleală este pentru acest soi de oameni orice e mai presus de înţelegerea lor. În ce mă priveşte, nu pot înţelege pe ce dovezi şi-au întemeiat o atare învinuire. Să vedem ce spun:

În primul rînd, că unii hitrii din Rotterdam purtau pică unui oarecare primar şi cîtorva astronomi.

În al doilea rînd, că un pitic ciudat, cu amîndouă urechile tăiate din rădăcină, pentru cine ştie ce fărădelege, a dispărut de cîteva zile din vecinătatea oraşului Bruges.

Al treilea, că gazetele care erau lipite de jur împrejurul balonului erau din Olanda şi, prin urmare, nu putuseră fi tipărite în Lună. Erau nişte hîrtii foarte murdare, şi tipograful Glück ar fi jurat că fuseseră tipărite la Rotterdam.

În al patrulea rînd, că Hans Pfaal însuşi, ticălosul acela de beţiv, şi cele trei hahalere, aşa-zişii săi creditori, au fost văzuţi împreună, acum vreo două-trei zile, într-o cîrciumă deocheată de la mahala cînd tocmai se întorseseră cu buzunarele pline dintr-o călătorie peste mare.

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

COLECȚIA

CLUB Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU